

1. Neoliberalizmin əsas nümayəndələri kimlərdir:

- T. Veblen, D. Helbreyt
- √ L. fon Mizes, F. fon Hayek
- U. Mitçell, D. Kommons
- D. Robinson, A. Hansen
- K. Marks, F. Engels

2. “Məşğulluğun, faizin və pulun ümumi nəzəriyyəsi” kitabının müəllifi kimdir?

- A. Smit
- √ C. Keyns
- D. Rikardo
- M. Fridman
- A. Marşall

3. İqtisadi nəzəriyyənin sosial-institusional istiqaməti nə vaxt yaranmışdır?

- XIX əsrin əvvəlində
- √ XX əsrin əvvəlində
- XIX əsrin sonunda
- XX əsrin sonunda
- XIX əsrin ortalarında

4. Müasir iqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqaməti insana və sosial problemlərə böyük diqqətlə səciyyələnir?

- neokeynsçilik
- √ neoinstitusionalizm
- neoliberalizm
- marksizm
- monetarizm

5. Postsənaye cəmiyyəti nəzəriyyəsinin müəllifi kimdir?

- D. Kommons
- √ D. Helbreyt
- L. Erhard
- V. Pareto
- A. Marşall

6. R. Harrod və E. Hansen hansı elmi istiqamətin nümayəndələridir?

- neoinstitusionalizm
- √ neokeynsçilik
- neoliberalizm
- marksizm
- monetarizm

7. Sosial yönümlü bazar təsərrüfatı nəzəriyyəsini kim yaratmışdır?

- M. Fridman
- √ L. Erhard
- T. Veblen
- C. Keyns
- D. Robinson

8. T. Veblen və U. Mitçell iqtisadi nəzəriyyədə hansı istiqamətin nümayəndələridir?

- keynsçilik
- ✓ sosial-institusional
- monetarizm
- neoliberalizm
- marksizm

9. İqtisadi nəzəriyyədə müasir makroiqtisadi analizin əsaslarını yaradan kim olmuşdur?

- M. Fridman
- ✓ C. Keyns
- D. Robinson
- T. Veblen
- L. Erhard

10. İnhisarçı rəqabət nəzəriyyəsini kim yaratmışdır?

- A. Marşall
- ✓ E. Çemberlin
- M. Fridman
- A. Piqu
- C. Keyns

11. Hansı alim öz nəzəriyyəsində klassik və marjinalist yanaşmaları birləşdirmişdir?

- D. Klark
- ✓ A. Marşall
- L. Valras
- K. Menger
- D. Rikardo

12. Torpaq rentası nəzəriyyəsini kim yaratmışdır?

- A. Monkreyen
- ✓ D. Rikardo
- T. Men
- F. Kene
- A. Smit

13. “Əmək sərvətin atası, torpaq isə onun anasıdır” ifadəsinin müəllifi kimdir?

- A. Smit
- ✓ U. Petti
- T. Men
- F. Kene
- D. Rikardo

14. “Ekonomika” (“iqtisadiyyat”) termini qədim yunan dilindən tərcümədə nəyi ifadə edir?

- maliyyə
- ✓ ev təsərrüfatının idarə edilməsi qaydaları
- təsərrüfat fəaliyyəti
- ticarət
- əmtəə istehsalı

15. Aristotel “ekonomika” (“iqtisadiyyat”) termini ilə nəyi ifadə edirdi?

- iqtisadi fəaliyyət
- cəmiyyətin sinfi bölgüsü
- təbiətin qanunları
- pul yığımı, mənfəət əldə edilməsi

√ həyat üçün zəruri olan nemətlərin istehsalı

16. Aristotel “xrematistika” termini ilə nəyi ifadə edirdi?

- cəmiyyətin sinfi bölgüsü
- həyat üçün zəruri olan nemətlərin istehsalı
- iqtisadi fəaliyyət
- təbiətin qanunları
- √ pul yığımı, mənfəət əldə edilməsi

17. Qədim dövrlərdə sərvətin iki formasını – “iqtisadiyyat”ı və “xrematistika”nı fərqləndirən alim kim olmuşdur?

- Ksenofont
- Platon
- Konfutsi
- √ Aristotel
- Seneka

18. Yeni keynsçilərə aiddir.

- T. Veblen, D. Qelbreyt
- U. Mitçell, D. Kommons
- L. Erxard, L. fon Mizes
- M. Fridman, F. fon Xayek
- √ C. Robinson, A. Xansen

19. Kim kapitalizmin inkişafının dinamik modelini yaratmışdır?

- A. Marşall
- L. Valras
- D. M. Keyns
- √ Y. Şumpeter
- M. Fridman

20. Bu alimlərin baxışlarında merkantilizmdən klassik siyasi iqtisada keçid əks olunmuşdur.

- A. Monkriten, T. Mann
- F. Kene, A. Türqo
- A. Smit, D. Rikardo
- K. Marks, F. Engels
- √ U. Petti, P. Buaqilber

21. «Ekonomika» (“iqtisadiyyat”) termini ilk dəfə harada meydana gəlmişdir.

- qədim Çində
- qədim Romada
- qədim Misirdə
- qədim Babilistanda
- √ qədim Yunanıstanda

22. İqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqamətinin nümayəndələri ilk dəfə öz təhlilində son hədd kəmiyyətlərini istifadə etməyə başlamışlar?

- neokeynçilər
- monetaristlər
- fiziokratlar
- merkantilistlər
- √ marjinalistlər

23. Qədim Yunanıstanın iqtisadi fikri hansı alimlərin əsərlərində öz əksini tapmışdır?

- Konfutsi, Syun-Tszı
- İbn-Xaldun, Foma Akvinski
- Qay, Katon
- ✓ Platon, Aristotel
- Varron, Seneka

24. Konvergeniya nəzəriyyəsi iqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqamətinə aiddir?

- neoklassik
- neoliberalizm
- marjinal
- ✓ sosial-institusional
- neokeynsçilik

25. Aşağıdakı qruplardan hansının iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsini müsbət qiymətləndirən təlimlər olduğunu göstərin:

- fiziokratlar, marksizm, keynsçilik
- merkantilizm, neoliberalizm, marjinalizm
- fiziokratlar, marksizm, marjinalizm
- marksizm, keynsçilik, monetarizm
- ✓ merkantilizm, marksizm, keynsçilik

26. Azərbaycanda ilkin iqtisadi fikir və təsəvvürlər nədə öz əksini tapmışdır?

- Müqəddimədə
- ✓ Kitabı -Dədə Qorqudda
- Xəmsədə
- Əxlaqi-Nasirdə
- heç birində

27. İri iqtisadi sarsıntılardan bazar iqtisadiyyatının qeyri-sabitliyiylə deyil, düzgün olmayan pul siyasətilə əmələ gəlməsi haqqındakı müddəa əsas ideyalardan birini ifadə edir.

- neokeynsçiliyin
- ✓ monetarizmin
- konvergeniya nəzəriyyəsinin
- klassik siyasi iqtisadın
- marjinalizmin

28. «İctimai seçim» nəzəriyyəsi iqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqaməti çərçivəsində yayılmışdır?

- neoklassik
- ✓ sosial-institusional
- marjinalizm
- marksizm
- neokeynsçilik

29. İqtisad elmində sosial ideyalara ilk dəfə kim baxmışdır?

- merkantilistlər
- ✓ sosial-utopistlər
- neokeynsçilər
- fiziokratlar
- marksistlər

30. İqtisad elminə «iqtisadi insan» terminini kim daxil etmişdir?

- A. Marşall
- ✓ A. Smit
- K. Marks

- D. Rikardo
- F. Kene

31. «Görünməz əl» ifadəsi məşhur iqtisadçılardan kimə məxsusdur?

- K. Marks
- √ A. Smit
- J. Keyns
- D. Rikardo
- A. Marşall

32. İqtisadi fikrin hansı cərəyanı da həmçinin «marksizm» adı daşıyır

- merkantilizm
- √ proletar siyasi iqtisadı
- neoliberal istiqamət
- riyazi məktəb
- klassik siyasi iqtisad

33. «Ekonomiks» anlayışı aşağıdakı müəllifin əsərinin başlığında istifadə edildikdən sonra qəbul olunmuşdur:

- Con Stüart Mill
- √ Alfred Marşall
- Con Meynard Keyns
- Adam Smit
- Karl Marks

34. İslamın müqəddəs kitabı «Qurani-Kərim»də nəyə icazə verilmir?

- sahibkarlıq fəaliyyətinə
- √ sələmçiliyə, faiz almaq məqsədi ilə borc verməyə
- alqı-satqıya, ticarətlə məşğul olmağa
- xarici malların alqı- satqısına
- xüsusi mülkiyyətçiliyə

35. İqtisadiyyat sahəsi üzrə Nobel mükafatının laureatı olan kimdir?

- Con Meynard Keyns
- √ Pol Samuelson
- Alfred Marşall
- Adam Smit
- Karl Marks

36. Hansı iqtisadi məktəb ilk dəfə kənd təsərrüfatında gəlirlərin təkrar istehsalı və bölgüsünü təhlil etmişdir?

- merkantilizm
- √ fiziokratlar
- marksizm
- klassik siyasi iqtisad
- keynsçilik

37. Əmək-dəyər nəzəriyyəsinin yaradılması iqtisad elminin hansı istiqaməti ilə bağlıdır?

- neoliberalizm
- √ klassik istiqamət
- marksizm
- keynsçilik
- marjinalizm

38. Hansı iqtisadi məktəb proteksionist dövlət siyasətinin əsasını qoymuşdur:

- klassik siyasi iqtisad
- ✓ merkantilizm
- keynsçilik
- fiziokratlar
- proletar siyasi iqtisad

39. P.Samuelson iqtisad elminin görkəmli nümayəndələrindən üçünü fərqləndirmişdir. Onlar kimlərdir?

- Kene, Marşall, Fridman
- Marks, Keyns, Marşall
- ✓ Smit, Marks, Keyns
- Keyns, Marks, Fridman
- Smit, Rikardo, Marks

40. İqtisadi nəzəriyyənin neoklassik istiqamətinə hansı müasir elmi cərəyanlar aiddir:

- sosial-institusionalizm, marjinalizm:
- ✓ monetarizm, neoliberalizm
- marksizm, merkantilizm
- keynsçilik, marjinalizm
- merkantilizm, monetarizm

41. İqtisadi nəzəriyyədə riyazi metodlardan geniş istifadə etməyə kim başlamışdır:

- K.Marks, F.Engels
- ✓ L.Valras, V.Pareto
- U.Jevons, K.Menger
- A.Smit, D.Rikardo
- Ş.Furye, C.Sismondi

42. Adları sadalanan alimlərdən kim marjinalizmin nümayəndəsidir:

- A. Smit, D. Rikardo
- ✓ U. Jevons, K. Menger
- Ş. Furye, C. Sismondi
- L. Erxard, M. Fridman
- K. Marks, F. Engels

43. İqtisadi nəzəriyyədə monetarizm cərəyanının banisi kimdir?

- K. Marks
- ✓ M. Fridman
- L. Erxard
- V. Pareto
- A. Marşall

44. Monetarizm cərəyanı iqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqamətinə aiddir?

- keynsçilik
- ✓ neoklassik
- marksizm
- merkantilizm
- institusional-sosioloji

45. Siyasi iqtisad termini meydana gəlib:

- 1776-cı ildə
- ✓ 1615-ci ildə
- 1902-ci ildə

- 1932-ci ildə
- 1890-cı ildə

46. İqtisadi nəzəriyyənin keynsçi istiqaməti meydana gəlmişdir.

- XIX əsrin ortalarında
- ✓ XX əsrin 30-cu illərində
- XVII əsrdə
- bizim dövrdə
- XX əsrin 70-ci illərində

47. Tarixən birinci olan iqtisadi nəzəriyyə məktəbi hansıdır?

- keynsçilik
- ✓ merkantilizm
- fiziokratlar
- neoliberalizm
- klassik siyasi iqtisad

48. Ticarət burjuaziyasının mənafeyini ifadə edən nəzəriyyəyə aiddir:

- fiziokratlar nəzəriyyəsi
- ✓ merkantilizm
- klassik siyasi iqtisad
- proletar siyasi iqtisad
- marjinalizm

49. F. Kene görkəmli nümayəndəsi olmuşdur:

- merkantilizmin
- ✓ fiziokratların
- keynsçiliyin
- neoliberalizmin
- marjinalizmin

50. Siyasi iqtisad elminin adı kim tərəfindən ilk dəfə irəli sürülmüsdür:

- A. Smit
- ✓ A. Monkreyen
- P. Buaqilber
- U. Petti
- D. Rikardo

51. Fiziokrat nəzəriyyənin əsas banisi kimdir?

- A. Monkreyen
- ✓ F. Kene
- D. Rikardo
- P. Buaqilber
- U. Petti

52. Aşağıda sadalananlardan hansı iqtisadi nəzəriyyədə tətbiq edilmir?

- riyazi modellər
- ✓ sadalananların hamısı tətbiq edilir
- funksiyalar
- sadalananların heç biri tətbiq edilmir
- qrafiklər

53. İqtisadi hadisənin və ya prosesin formallaşdırılmış təsviri belə adlanır:

- iqtisadi eksperiment
- ✓ iqtisadi model
- induksiya
- deduksiya
- iqtisadi kateqoriya

54. İqtisadiyyatda gələcəkdə baş verə biləcək hadisələrin elmi uzaqgörənliyi belə adlanır:

- modelləşdirmə
- ✓ proqnozlaşdırma
- son hədd analizi
- verifikasiya
- funksional analiz

55. İqtisadi nəzəriyyənin xalq təsərrüfatının ayrı-ayrı sferalarının və sahələrinin iqtisadiyyatını öyrənən hissəsi necə adlanır?

- mikroiqtisadiyyat
- ✓ mezoekonomika
- meqaeconomika
- ekonometrika
- makroiqtisadiyyat

56. Dövlətin və firmanın nemətlərin istehsalı, bölgüsü, mübadiləsi və istehlakı sahəsində məqsədyönlü tədbirləri sistemi necə adlanır?

- iqtisadi nəzəriyyə
- ✓ iqtisadi siyasət
- iqtisadi fəaliyyət
- təkamül yanaşması
- metodoloji yanaşma

57. İqtisadi hadisələrin iqtisadi kəmiyyətlər arasında qarşılıqlı asılılıqların üzə çıxarılması nöqtəyi-nəzərindən tədqiqatı necə adlanır?

- son hədd analizi
- ✓ funksional analiz
- tarazlıq yanaşması
- təkamül yanaşması
- modelləşdirmə

58. İqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqaməti məhdud rasionallıq prinsipindən geniş istifadə edir?

- keynsçilik
- ✓ sosial-institusionalizm
- monetarizm
- neoliberalizm
- marksizm

59. Hər hansı iqtisadi dəyişənin ayrılıqda dəyişməsi zamanı yaranan kəmiyyət dəyişikliklərinin tədqiq edilməsi necə adlanır?

- ✓ son hədd analizi
- təkamül yanaşması
- funksional analiz
- modelləşdirmə
- tarazlıq yanaşması

60. İqtisadiyyatda qanunauyğunluqların üzə çıxarılması və əsaslandırılması üçün əsas vasitə nədir?

- qrafiklər
- ✓ statistik məlumatlar
- təkamül yanaşması

- nəzəri ideyalar
- riyazi modellər

61. Hansı elmi yanaşmada abstrakdan konkretə yüksəlmə idrakın əsas metodlarından biridir?

- subyektivist yanaşma
- ✓ dialektik yanaşma
- rasionalist yanaşma
- strukturalist yanaşma
- pozitivist yanaşma

62. Hansı metodoloji yanaşmada sistemin strukturunun, onun daxili quruluşunun üzə çıxarılmasına xüsusi diqqət yetirilir?

- subyektivist yanaşma
- ✓ strukturalist yanaşma
- rasionalist yanaşma
- dialektik yanaşma
- pozitivist yanaşma

63. Elmi nəticələrin təcrübədə bilavasitə təsdiq edilməsi necə adlanır?

- pragmatizm
- ✓ verifikasiya
- abstraksiya
- saxtalaşdırma
- eksplikasiya

64. Ümumiləşdirmə metodunun tətbiqinin nəticəsi nədən ibarətdir?

- iqtisadi modellər
- ✓ yekun nəticələrin və xarakteristikaların alınması
- qrafiklərin qurulması
- əvvəlki təcrübənin öyrənilməsi
- ayrı-ayrı iqtisadi hadisələrin öyrənilməsi

65. Hansı elmi metod ayrı-ayrı elementlərin vahid tam şəkildə birləşdirilməsinə və onların qarşılıqlı əlaqələrinin öyrənilməsinə əsaslanır?

- elmi abstraksiya
- ✓ sintez
- induksiya
- deduksiya
- analiz

66. Öyrənmə metodlarından ümumidən xüsusiyyətdə doğru hərəkəti əks etdirəni göstərin.

- iqtisadi eksperiment
- ✓ deduksiya metodu
- induksiya metodu
- məntiqi metod
- elmi abstraksiya

67. Zehində hadisəni tərkib hissələrinə bölərək hər birinin ayrılıqda öyrənilməsinə əsaslanan elmi metod necə adlanır?

- elmi abstraksiya
- ✓ təhlil
- deduksiya
- riyazi modelləşdirmə
- induksiya

68. Sivilizasiyanın təbii rasionallıq qanunlarını kəşf etməyi məqsəd kimi qəbul edən elmi yanaşmanı göstərin:

- subyektiv
- ✓ rasionalist
- dialektik-materialist
- doğru cavab yoxdur
- empirik-neopozitiv

69. İqtisadi təhlilin obyektini kimi iqtisadi subyektin davranışını qəbul edən yanaşmanı göstərin:

- empirik-neopozitiv
- ✓ subyektiv
- dialektik-materialist
- doğru cavab yoxdur
- rasionalist

70. «Millətin məhsuldar qüvvələri» iqtisadi nəzəriyyənin predmeti kimi qəbul edən elmi istiqaməti göstərin:

- merkantelistlər
- ✓ tarixi məktəb
- klassik siyasi iqtisad
- proletar siyasi iqtisadi
- fiziokratlar

71. Elmin tədqiqat predmetini tədaviyə istehsal keçirən elmi cərəyanını göstərin.

- utopik-sosialistlər
- ✓ fiziokratlar
- keynsçilər
- merkantelistlər
- marjinalistlər

72. Mikroiqtiadiyyat nöqtəyi-nəzərindən iqtisadiyyatın başlıca problemi ibarətdir:

- qabaqcıl texnologiyaların tətbiqini təmin etməkdən
- vətəndaşlara layiqli həyat səviyyəsi təmin etməkdən
- inflyasiya və işsizliyin aradan qaldırılmasından
- ✓ resursların səmərəli bölgüsünü təmin etməkdən
- bütün sadalananlar düzdür

73. Cəmiyyətin iqtisadi həyatının ən ümumi və mühüm cəhətlərini əks etdirən məntiqi anlayışlar – bu:

- ümumi iqtisadi qanunlardır
- ✓ iqtisadi kateqoriyalardır
- spesifik iqtisadi qanunlardır
- iqtisadi modellər
- xüsusi iqtisadi qanunlardır

74. Ayrı-ayrı amillərin öyrənilməsindən ümumi müddəalar və nəticələrə keçid – bu:

- iqtisadi eksperimentdir
- ✓ induksiya metodudur
- deduksiya metodudur
- məntiqi metoddur
- elmi abstraksiyadır

75. İqtisadi hadisə və ya prosesin onun öyrənilməsi məqsədilə süni surətdə canlandırılması – bu:

- iqtisadi modeldir
- ✓ iqtisadi eksperimentdir
- induksiya metodudur

- deduksiya metodudur
- statistik tədqiqat metodudur

76. İqtisad elminin tarixi və məntiqi metodların ümumilyi belə bir müddəadan ibarətdir:

- yalnız sabit təkrar olunan hadisələri öyrənmək zəruridir
- ✓ iqtisadiyyat və cəmiyyətin inkişafı sadədən mürəkkəbə doğru gedir
- tədqiqatın statistik üsullarını istifadə etmək zəruridir
- bu metodlar arasında ümumi heç nə yoxdur
- iqtisadi həyatın bütün hadisələrini öyrənmək zəruridir

77. Elmi abstraksiya metodu ibarətdir:

- iqtisadi hadisələrin ayrı-ayrı tərkib hissələrinin öyrənilməsindən
- ✓ iqtisadi hadisələri ikinci dərəcəli cəhətlərdən ayırmaqdan
- riyazi modellərin qurulmasından
- iqtisadi eksperimentlərin aparılmasından
- iqtisadi hadisənin bütün mənzərəsini bərpa etməkdən

78. Hansı metodoloji yanaşma üçün iqtisadi hadisələrin əsaslı surətdə öyrənilməsi və onların qiymətləndirilməsi səciyyəvidir?

- subyektiv
- ✓ neopozitiv-empirik
- dialektik-materialist
- bütün sadalanan yanaşmalar üçün
- rasionalist

79. Hansı metodoloji yanaşma üçün iqtisadi hadisələri qarşılıqlı əlaqədə və inkişafda səciyyəvidir?

- subyektiv
- ✓ dialektik-materialist
- rasionalist
- bütün sadalanan yanaşmalar üçün
- neopozitiv-empirik

80. Bu gün iqtisad elminin əsas əhəmiyyəti ondadır ki,

- sahibkarlara uğurlu biznes aparmaqda kömək edir:
- ✓ insanların tələbatlarının ödənilməsi baxımından cəmiyyətin daha yaxşı quruluşunun təşkilinin yollarını göstərir.
- insanlara onların davranışının həqiqi səbəblərini göstərir.
- insanların ijtimai həyatında iqtisadiyyatın rolunu müəyyənləşdirir
- alimlərə öz istedadlarını reallaşdırmağa imkan yaradır;

81. Dəyər qanunu –

- ümumi iqtisadi qanundur
- ✓ xüsusi iqtisadi qanundur
- iqtisadi kafeporiyadır
- iqtisadi qanun deyildir
- spesifik iqtisadi qanundur

82. İqtisadi nəzəriyyədə belə öyrənmə metodu mövcud deyildir:

- elmi abstraksiya
- riyazi modelləşdirmə
- deduksiya
- ✓ spesifikləşdirmə
- induksiya

83. İqtisadi nəzəriyyənin hansı cərəyanının nümayəndələri iqtisad elminin öyrənilməsinin predmetini mənbəyi ticarət olan milli sərvət hesab etmişlər?
- fiziokratlar
  - ✓ merkantilistlər
  - neokeynsçilər
  - neolibəralar
  - mərjinalistlər
84. İqtisad elmində pozitiv yanaşma əlaqədardır:
- riyazi metod və modellərin aparılması ilə
  - ✓ iqtisadiyyatın real vəziyyətinin öyrənilməsi ilə
  - iqtisadiyyatın necə olmasının öyrənilməsi ilə
  - iqtisadi sistemin ayrı-ayrı elementlərinin öyrənilməsi ilə
  - iqtisadi eksperimentlərin aparılması ilə
85. İqtisad elmində normativ yanaşmalar mövcuddur:
- iqtisadi sistemin ayrı-ayrı elementlərinin öyrənilməsilə
  - iqtisadi eksperimentlərin aparılması ilə
  - ✓ iqtisadiyyatın necə olmasının öyrənilməsilə
  - iqtisadiyyatın real vəziyyətinin öyrənilməsilə
  - riyazi metod və modellərin tətbiqlə
86. İqtisad elmində belə metodoloji yanaşma mövcud deyil:
- dialektik-materialist
  - ✓ sosial-institusional
  - neopozitiv-empirik
  - bütün sadalanan yanaşmalar mövcuddur
  - subyektiv
87. Tələbatların artması qanunu aiddir:
- xüsusi iqtisadi qanunlara
  - ✓ ümumi iqtisadi qanunlara
  - iqtisadi qanunlara aid deyil
  - belə bir qanun mövcud deyil
  - spesifik iqtisadi qanunlara
88. İqtisadi nəzəriyyənin sintez metodun elementlərini göstərin:
- tədqiq olunan hadisənin tərkib hissələrinə bölünməsi
  - ✓ aralarında doğmaliq əlaqələri olan elementlərin birləşdirilməsi, hissələrdən tamın yaradılması
  - sadalanan hamısı sintez metoduna aiddir
  - sadalanan heç biri sintez metoduna aid deyil
  - təfəkkürdə konkretdən abstrakta hərəkət
89. Təbiət və cəmiyyət qanunlarının vəhdəti nədədir:
- insanların fəaliyyətindən asılıdırlar
  - ✓ obyektiv xarakter daşıyırlar
  - tarixən keçici xarakter daşıyırlar
  - onların arasında heç bir oxşarlıq yoxdur
  - insanların iqtisadi fəaliyyəti vasitəsilə təzahür edilirlər
90. İqtisad elminin bir sahəsi kimi mikroiqtisadiyyat nəyi öyrənir?
- ayrı-ayrı firmaların iqtisadi davranışını

- √ ayrı-ayrı istehlakçı, firma və resurs mülkiyyətçiləri qrupunun iqtisadi davranışını
- milli iqtisadiyyat səviyyəsində baş verən prosesləri
- dövlət və təsərrüfat sahələri arasında yaranan iqtisadi əlaqələri
- dünya birliyində iqtisadi münasibətləri

91. İqtisad elminin metodologiyası anlayışı özünə daxil edir:

- iqtisadiyyatın strukturu
- √ iqtisadi hadisələrin öyrənilməsi üsulları və metodları
- iqtisadçı alimlərin dünyagörüşü
- müxtəlif iqtisadi sistemlərinin öyrənilməsi
- iqtisadi nəzəriyyənin müxtəlif cərəyanları

92. İlk dəfə tədavi sferasını deyil, istehsal prosesini öz təhlilinin predmeti etmiş iqtisadi məktəb:

- merkantilizm
- √ fiziokratlar
- marjinalizm
- proletar siyasi iqtisad
- klassik siyasi iqtisad

93. İqtisadi nəzəriyyənin predmetini daha dolğun səciyyələndirən tərif:

- insanların maddi və mənəvi tələbatlarının inkişafı və formalaşması haqqında elm
- √ məhdud iqtisadi ehtiyatlar şəraitində insan cəmiyyətinin inkişafının ən ümumi qanunları haqqında elm
- milli sərvətlər, onun mənbələri və ondan istifadə haqqında elm
- iqtisadi subyektlərin təsərrüfat fəaliyyəti və onların əlaqələri barədə elm
- istehsal olunmuş nemətlərin istehsalı və bölgüsünün meyarları haqqında elm

94. Proletar siyasi iqtisad nəyi iqtisadi nəzəriyyənin predmeti hesab edir?

- millətin sərvəti və onun mənbələri
- √ istehsal münasibətləri və onların inkişaf qanunları
- qeyri-məhdud resurslar və onların istifadə edilməsi üsulları
- milli iqtisadiyyatın fəaliyyəti
- təsərrüfatçılıq subyektlərinin davranışı

95. İqtisadi nəzəriyyənin sahəsi kimi makroiqtisadiyyat öyrənir:

- dövlətin iqtisadiyyatda rolunu
- √ bütövlükdə milli iqtisadiyyatda baş verən prosesləri
- sahibkarlıq və iqtisadiyyatda onun rolunu
- bazar mexanizminin ayrı-ayrı elementlərini
- cəmiyyətin iqtisadi inkişafının qlobal meyillərini

96. İqtisad elminin başlıca vəzifəsinin cəmiyyətin iqtisadi həyat fəaliyyətinin, insanların davranışının stimül və motivlərinin tədqiq olmasını hesab etmişdir:

- K. Marks
- √ A. Marşall
- A. Smit
- F. Kene
- D. Rikardo

97. Aşağıda iqtisadi nəzəriyyənin predmetinə müxtəlif iqtisadi məktəblərin baxışları verilmişdir. Hansı baxış klassik məktəbə aiddir?

- xarici ticarətlə və ölkəyə pulun gəlməsi ilə əlaqədar olan fəaliyyət;
- √ sərvətin yaradıldığı istehsal sferasının, həmçinin onun bölüşdürülməsi və istehlakının öyrənilməsi;
- sərvətin mənbəyinin könd təsərrüfatı əməyi olduğu istehsal sferasını öyrənmək;
- şəxslərin və sosial institutların davranışı

- kapitalist istehsal üsulu və ona xas olan istehsal və mübadilə münasibətləri;

98. Məhsulun iqtisadi fəaliyyətin iştirakçılarının sərəncamına daxil olan hissəsinin və həcmnin təyin edilməsi prosesi belə adlanır:

- istehlak
- istehsal
- istehsal münasibətləri
- ✓ bölgü
- mübadilə

99. Cəmiyyətin mövcud resurslarından yeni istehsalatlar yaratmaq və istehsalı artırmaq imkanları belə adlanır:

- iqtisadi davranış
- iqtisadi tələbat
- istehsal münasibətləri
- ✓ məhsuldar qüvvələr
- iqtisadi maraqlar

100. Qarşıya qoyulmuş hədəflərə nail olmaq məqsədi ilə məhdud resurslardan istifadə barəsində qərarlar qəbul edilməsi prosesi belə adlanır:

- iqtisadi resurslar
- iqtisadi tələbat
- iqtisadi maraqlar
- ✓ iqtisadi davranış
- iqtisadi nemətlər

101. Nemətlərin yaradılması və insanların ehtiyaclarının təmin edilməsi üçün mövcud imkanlar belə adlanır:

- iqtisadi tələbat
- istehsal texnologiyası
- doğru cavab yoxdur
- iqtisadi maraqlar
- ✓ iqtisadi resurslar

102. Maddi nemətlərin və xidmətlərin istehsalı, bölgüsü, mübadiləsi və istehsalkı ilə əlaqədar insanların münasibətləri nədir?

- texnoloji münasibətlər
- ✓ istehsal münasibətlər
- istehsal imkanları
- məhsuldar qüvvələr
- sosial münasibətlər

103. İstehsal vasitələrinin və istehmsal vasitələrini hərəkətə gətirən bilik və təcrübəyə malik olan insanların məcmu adlanır.

- iqtisadi sistem
- istehsal üsulu
- ✓ məhsuldar qüvvələr
- istehsal münasibətləri
- əmək vasitələri

104. Əgər ölkə özünün bütün maddi və əmək ehtiyatlarını istifadə edərsə, hər hansı məhsuldan çoxlu miqdarda:

- mümkün ehtiyatları artırmaqla istehsal oluna bilər
- istehsal oluna bilməz
- vergilərin azalması ilə istehsal oluna bilər
- oluna bilər, əgər təbii resurslar kifayət qədərdir
- ✓ ehtiyatların yenidən bölgüsü ilə istehsal oluna bilər

105. Əgər resursqoruyucu texnologiya tətbiq olunarsa onda istehsal imkanların əyrisi:

- daha qabarıq olar
- dəyişməz qalar
- sola yerini dəyişər
- ✓ sağa yerini dəyişər
- çökük olar

106. İstehsal imkanları əyrisində məhsullardan birinin istehsalının artmasına uyğun olaraq:

- o biri məhsulun istehsalı artır
- o biri məhsulun istehsalının həcmi sabit qalır
- gəlirlər artır
- o biri məhsulun istehsalı dayandırılır
- ✓ o biri məhsulun istehsalı aşağı düşür

107. Hansı xərclər alternativ adlanır?

- hazır məhsulun reallaşdırılması ilə əlaqədar xərclər
- sadalanan xərclərdən heç biri
- istehsalın genişləndirilməsilə əlaqədar xərclər
- ✓ resursların məhdudluğu şəraitində seçimin zəruriliyilə əlaqədar xərclər
- rəqabət mübarizəsi və reklamlarla əlaqədar xərclər

108. Universitetdə tələbənin təhsil almasının alternativ qiymətliliyi əks olunur:

- tələbənin saxlanması valideynlərin çəkdiyi xərclər
- təhsilini bitirəndən sonra alınan gəlirlər
- təqaüdün miqdarı
- orta statistik mütəxəssisin təhsilinə dövlətin xərcləri
- ✓ təhsili atıb işləyərkən əldə edəcək maksimum əməkhaqqı

109. İstehsal imkanları əyrisinin iki məhsulun müxtəlif kombinasiyalarını göstərən hala uyğundur:

- maddi ehtiyatların tam istifadə olunması
- istifadə olunan resursların azalması
- əmək resurslarının tam istifadə olunması
- tətbiq olunan ehtiyatların kəmiyyətinin artması
- ✓ dəyişməz texnologiya və mövcud ehtiyatların tam istifadə edilməsi

110. İqtisadi ehtiyatların tam istifadə olunmasının göstərən nöqdə yerləşir

- sıfırdan başqa
- düzqün cavab yoxdur
- istehsal imkanları əyrisində yuxarda
- istehsal imkanları daxilində
- ✓ istehsal imkanları əyrisi üzərində

111. İstehsal funksiyası nəyi göstərir?

- istifadə olunan istehsal amillərinin kəmiyyəti arasında qarşılıqlı asılılığı
- müxtəlif istehsal sahələrində məhsul istehsalının həcmi
- firmanın iqtisadi ehtiyatlara və istehsalın başqa şərtlərinə tələbatını
- ✓ istehsal həcmi və istifadə olunan istehsal amillərinin arasında asılılığını
- firmanın maksimum istehsal həcmi

112. İstehsalın şəxsi amili nədir?

- əmək vasitələri
- doğru cavab yoxdur
- istehsal vasitələri
- ✓ iş qüvvəsi

- əmək predmeti

113. İstehsalın imkanlarına və məhsuldarlığına həlledici təsir göstərən mühüm element nədir?

- texnologiya
- maddi nemət
- əmək vasitəsi
- əmək predmeti
- ✓ istehsal amili

114. Fasiləsiz təkrarlanan istehsal prosesi nədir?

- ✓ içtimai təkrar istehsal
- maddi istehsal
- təsərrüfat fəaliyyəti
- doğru cavab yoxdur
- qeyri maddi istehsal

115. Nəticədə insanın müəyyən tələbatını ödəyən insanın məqsədəuyğun fəaliyyəti nədir?

- maddi nemət
- iqtisadi mənafe
- iqtisadi ehtiyat
- ✓ xidmət
- qeyri-maddi nemət

116. İş qüvvəsi və istehsal vasitələri arasında qarşılıqlı təsir əks olunur:

- istehsal münasibətləri ilə
- sadalananlardan heç biri
- idarəetmə metodları ilə
- ✓ istehsal texnologiyası ilə
- istehsalın təşkili ilə

117. Resursların məhdudluğu budur:

- inzibati-amirlik sisteminin səciyyəsi
- təkrar istehsalın xarakteristikası
- ancaq sənayeləşmə sisteminin səciyyəsi
- iqtisadiyyatın xarakteristikası
- ✓ insan tələbatlarının tam ödənilməsinin qeyri-mümkünlüyü

118. İqtisadi resursların hansı növləri üçün mütləq məhdudluq səciyyəvidir:

- informasiya
- resursların bütün sadalanan növləri üçün nisbi məhdudluq səciyyəvidir
- maddi
- maliyyə
- ✓ təbii

119. İstehsal amillərinin qarşılıqlı əvəz olunması nəyi qismən aradan qaldırmağa imkan verir:

- iqtisadi böhranları
- işsizliyi
- istehsalın səmərəliliyini
- ✓ resursların məhdudluğunu
- tələbatların qeyri- məhdudluğunu

120. Qeyri-maddi xidmətlərə aiddir.

- ictimai nəqliyyatda gediş
- √ təhsil alma
- turist səfəri
- atelyedə pencəyin tikilməsi
- dəlləkxanada saç qırılması

121. Nemət adlanır:

- nəticəsi insanın hansısa bir tələbatını ödəyən məqsədyönlü fəaliyyəti
- √ insanın bu və ya digər tələbatını ödəyən əşya, hadisə və əmək məhsulu
- maddi istehsalın məhsulu
- insanın faydalı fəaliyyəti
- iqtisadi tələbatların təzahür forması

122. Qeyri-maddi nemətlərə aiddir:

- dərslük
- √ kompyuter proqramı
- avtomobil
- meyvələr
- dərman

123. Əmək, kapital, torpaq və sahibkarlıq qabiliyyəti kateqoriyalarını birləşdirən əlamət nədir?

- hamısı maddi – istehsal resurslarıdır
- √ bunlar istehsal amilləridir
- bunlar makroiqtisadi göstəricilərdir
- bunlar hamısı maddi nemətlərdir
- bunlar iqtisadiyyatın fundamental prinsipləridir

124. İqtisadi resursların belə növü yoxdur:

- əmək
- √ qeyri-maddi
- maliyyə
- təbii
- maddi

125. Təbii resursları əks etdirən istehsal amilləri – bu:

- sahibkarlıq qabiliyyəti
- əmək
- √ torpaq
- məhsuldar kapital
- pul kapitalı

126. Aşağıda göstərilənlərdən hansı qeyri-iqtisadi nemət hesab olunur?

- sualtı qayıq
- √ küləyin enerjisi
- paltar
- su kəməri
- bilik

127. Aşağıda göstərilən istehsal amillər siyahısından hansı daha doğrudur?

- torpaq, əmək, kapital, iş qüvvəsi, idarəetmə
- √ torpaq, əmək, kapital, sahibkarlıq qabiliyyəti
- resurslar, texnologiya, sahibkarlıq, kapital
- sahibkarlıq, texnologiya, əmək

- torpaq, əmək, istehsal vasitəsi, texnologiya, idarəetmə

128. Əmək vasitələri harada düzgün göstərilmişdir:

- alətlər, yanacaq, xammal
- ✓ istehsal binaları, avadanlıq, alətlər
- xammal, avadanlıq, nəqliyyat vasitələri
- istehsal binaları, qurğular, iş qüvvəsi
- iş qüvvəsi, texnologiya

129. İstehsal vasitələri ibarətdir:

- əmək cisimləri və əmək məhsullarından
- ✓ əmək vasitələri və cisimlərindən
- iş qüvvəsi və texnologiyadan
- əmək məhsulları və əmək vasitələrindən
- əmək vasitələri və iş qüvvəsindən

130. İctimai təkrar istehsalın aşağıdakı formaları mövcuddur:

- maddi və qeyri-maddi
- ✓ sadə və geniş
- məhsuldar və qeyri-məhsuldar
- nemətlər istehsalı və xidmətlər istehsalı
- iqtisadi və qeyri-iqtisadi

131. İqtisad elmi təkrar istehsal prosesində neçə mərhələni ayırır:

- 2.0
- ✓ 4.0
- 5.0
- 6.0
- 3.0

132. Təsərrüfat fəaliyyətinin belə bir mərhələsi mövcud deyil:

- istehsal
- ✓ həddindən artıq ifrat istehsal
- mübadilə
- istehlak
- bölgü

133. Müxtəlif tələbatların ödənilməsinə yönəldilmiş nemət və xidmətlərin istehsalı prosesində insanların məqsədyönlü təşkil olunmuş fəaliyyəti – bu:

- ictimai təkrar istehsal
- ✓ təsərrüfat fəaliyyəti
- istehsal münasibətləri
- məhsuldar qüvvələr
- iqtisadi mənafe

134. Cəmiyyətin məhsuldar qüvvələrinin tərkib hissələri aşağıdakılardır:

- əmək alətləri və əmək vasitələri;
- ✓ istehsal vasitələri və iş qüvvəsi.
- texnoloji münasibətlər və iş qüvvəsi;
- əmək vasitələri və əmək məhsulu
- əmək vasitələri və iş qüvvəsi;

135. Əmək cisimləri –bu:

- alətlər, mexanizmlər, maşınlardır
- ✓ sonrakı emala gedən xammal
- binalar, yollar, kanallardır
- hazır məhsul
- fəhlələr və ifadəedicilər heyətidir

136. Göstərilən amillərdən hansını iqtisadi resurslara aid etmək olar?

- təbii ehtiyatlar (torpaq), faydalı qazıntılar, su ehtiyatları
- ✓ sadalananların hamısı
- informasiya amili
- sadalananların heç biri
- əmtəə və xidmətlərin istehsalı zamanı sərf olunmuş insanın fiziki və zehni qabiliyyəti

137. İqtisadi mənafeələr – bu:

- insanın həyat fəaliyyəti və inkişafı üçün ona zəruri olan iqtisadi nemətlər
- ✓ iqtisadi fəaliyyət yolu ilə ödəmə bilən tələbatlar
- iqtisadi subyektlərin maraqları
- insanların yüksək gəlirlər əldə etmək cəhdləri
- insanların özünü reallaşdırmağa tələbatı

138. İqtisadi sistemləri predmetyaradıcı meyarlar əsasında necə təsvir etmək olar?

- iqtisadiyyatda funksional əlaqələrin məcmusu kimi
- ✓ sadalananların hamısı düzgündür
- təsisatların məcmusu kimi
- istehsal münasibətləri sistemi kimi
- doğru cavab yoxdur

139. İqtisadi nəzəriyyədə iqtisadi sistemlərin hansı meyarları mövcuddur?

- sosial-iqtisadi
- həcm və dinamika meyarları
- iqtisadi nəzəriyyədə belə meyarlar yoxdu
- sadalanan bütün meyarlar mövcuddur
- ✓ predmetyaradıcı

140. Dəyişikliklər vəziyyətində, bir təsərrüfat tipindən digərinə keçid vəziyyətində olan iqtisadiyyat necə adlanır?

- inzibati-amirlik iqtisadiyyatı
- azad bazar iqtisadiyyatı
- ənənəvi iqtisadiyyat
- qarışıq iqtisadiyyat
- ✓ keçid iqtisadiyyatı

141. İqtisadi nəzəriyyənin hansı istiqaməti iqtisadi sistemləri sənayenin inkişaf səviyyəsi əsasında xarakterizə edir?

- klassik siyasi iqtisad
- marjinalizm
- keynsçilik
- ✓ sosial-institusional istiqamət
- merkantilizm

142. Müxtəlif iqtisadi sistemləri istehsal ilə istehlak arasında əlaqənin xarakteri əsasında fərqləndirən kim olmuşdur?

- A. Smit
- K. Marks
- ✓ K. Byuxer

- C. Helbreyt
- M. Fridman

143. İqtisadi sistemlərin xarakteristikasına formasiyalı yanaşmanın müəllifi kimdir?

- A. Smit
- K. Byuxer
- M. Fridman
- C. Helbreyt
- ✓ K. Marks

144. İqtisadi sistemin istehsal imkanları nə ilə məhdudlaşır?

- iqtisadi ziddiyyətlərlə
- istehsal münasibətlərinin mürəkkəbliyi ilə
- dövlətin iqtisadi proseslərə müdaxiləsi ilə
- insanların tələbatlarının sonsuzluğu ilə
- ✓ istifadə olunan ehtiyatların məhdudluğu ilə

145. Qapalı ev təsərrüfatı, şəhər təsərrüfatı, xalq təsərrüfatı – iqtisadi sistemlərin bu növləri bu əsasla ayrılır:

- resurslara mülkiyyətin formaları
- iqtisadiyyatda ETT-nin rolu
- ✓ istehsal və istehlak arasında əlaqənin xarakteri
- iqtisadiyyatın sənayeləşməsi dərəcəsi
- formasiya yanaşması

146. İqtisadi sistemin səmərəli fəaliyyətinin əsas problemi:

- təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrinin daha yaxşı bölgüsü problemi
- inflyasiya problemi
- ✓ resursların bölgüsünün ən yaxşı üsulunun seçilməsi problemi
- işsizlik problemi
- iş qüvvəsinin istehsal sahələri üzrə bölgüsü problemi

147. Hər bir iqtisadi sistem ehtiyatların məhdudluğu faktı ilə üzləşir, nə deməkdir?

- elə ola bilər ki, bəzi məhsulları yalnız həddən artıq yüksək qiymətlə almaq olur.
- məhdudluqla kəsib dövlətlər qarşılaşır, varlı dövlətlərdə isə bu problem həll olunmuşdur.
- heç bir iqtisadi sistem resursların səmərəli istifadə olunmasını təmin edə bilməz
- hər bir iqtisadiyyatda enmə dövrləri olur ki, bu zaman ehtiyatların məhdudluğu mövcud olur.
- ✓ bütün insan tələbatlarını ödəmək üçün istehsal ehtiyatları heç vaxt kifayət qədər olmur.

148. Keçid iqtisadiyyatının əsas cəhətlərinə aid deyildir:

- mülkiyyət formalarının dəyişməsi
- rəqabət mühitinin yaradılması və saxlanması
- qiymətlərin liberallaşdırılması
- sahibkarlıq fəaliyyəti üçün şəraitin yaradılması
- ✓ dövlət tənzimlənməsinin güclənməsi

149. İstənilən iqtisadi sisteminin əsasını nə təşkil edir?

- əmək vasitələri və əmək cisimləri
- məhsuldar qüvvələr və texnologiya
- iş qüvvəsi və istehsal münasibətləri
- ✓ məhsuldar qüvvələr və istehsal münasibətləri
- əmək vasitələri və iş qüvvəsi

150. İqtisadi sistemin fərqləndirici əsas meyarları hesab etmək olar:

- koordinasiya mexanizminin növü və milli gəlir
- doğru cavab yoxdur
- milli gəlir və iqtisadi artımın tempi
- ✓ resurslar üzərində mülkiyyətin forması və koordinasiya mexanizminin növü
- iqtisadi artımın tempi və resurslar üzərində mülkiyyətin forması

151. İqtisadi sistem üçün sadalanan məqsədlərdən hansı əsasdır?

- ədalətli ictimai quruluşu qurmaq
- insanların tələbatlarının ödənilməsini təmin etmək
- istehsalın texniki şərtlərini müəyyən etmək
- inflyasiya və işsizliyi ləğv etmək
- ✓ ayrı-ayrı subyektlərin fəaliyyətini uyğunlaşdırmaq

152. İqtisadi sistemlərin təhlilinə formasiya yanaşması neçə ictimai-iqtisadi formasiya ayırır:

- 6.0
- 7.0
- 3.0
- 4.0
- ✓ 5.0

153. İqtisadi sistem aşağıdakı məsələləri həll edir:

- ✓ nə, necə, kimin üçün
- işsizliyin və inflyasiyanın səbəbi nədən ibarətdir
- nə, harada, kimin üçün
- gəlirlər necə bölünür
- nə vaxt, niyə, harada və kim

154. İqtisadi sistem:

- təsərrüfat mexanizmi və iqtisadi subyektlərin qarşılıqlı əlaqələri sistemidir;
- dövlətin iqtisadiyyatının tənzimlənməsi sistemi
- texnoloji münasibətlərlə texnoloji üsulun qarşılıqlı təsir sistemidir;
- ✓ maddi və qeyri-maddi nemət və xidmət istehsalçıları və istehlakçıları arasındakı xüsusi şəkildə nizamlanmış əlaqələr sistemidir;
- mülkiyyət formaları ilə istehsal amillərinin vəhdətidir;

155. Dövlət mülkiyyəti və dövlət tənzimlənməsi üstünlük edən iqtisadi sistem neçə adlanır?

- ənənəvi iqtisadiyyat
- qarışıq iqtisadiyyat
- keçid iqtisadiyyatı
- azad bazar iqtisadiyyatı
- ✓ inzibati- amirlik iqtisadiyyatı

156. Dövlət və bazar tənzimlənməsi; habelə müxtəlif mülkiyyət formalarının uzlaşdığı iqtisadi sistem necə adlanır?

- ənənəvi iqtisadiyyat
- keçid iqtisadiyyatı
- sərbəst bazar iqtisadiyyatı
- ✓ qarışıq iqtisadiyyat
- inzibati-amirlik iqtisadiyyatı

157. Xüsusi mülkiyyət və bazar tənzimlənməsi üstünlüyünün səiyyəvi olduğu iqtisadi sistem necə adlanır:

- ənənəvi iqtisadiyyat
- keçid iqtisadiyyatı
- inzibati-amirlik iqtisadiyyatı

- ✓ sərbəst bazar iqtisadiyyatı
- qarışıq iqtisadiyyat

158. İcarədarın hüquqlarına aiddir:

- icarəyə götürülmüş əmlaka sahibolma;
- ✓ icarəyə götürülmüş əmlakdan istifadə etmə;
- sadalanan hamısı
- sadalananların heç biri
- icarəyə götürülmüş əmlakın özgələşdirilməsi;

159. Transaksiya xərclərinin belə növü yoxdur:

- mülkiyyət hüquqlarının spesifikasiyası və müdafiəsi ilə bağlı xərclər
- ✓ sadalanan bütün xərclərə transaksiya xərclərinə aiddir
- informasiya axtarışı ilə bağlı xərclər
- opportunist davranışla bağlı xərclər
- danışıqlar aparılması ilə bağlı xərclər

160. Qaydalardan və normalardan istifadə edərək, iqtisadi və başqa məsələlərin həllinə yönəldilmiş fəaliyyəti həyata keçirən subyektlər belə adlanır:

- institutlar
- doğru cavab yoxdur
- nemətlər
- ✓ təşkilatlar
- kateqoriyalar

161. Formal və qeyri-formal qaydalar və normalar sistemi, həmçinin onlara riayət edilməsinə nəzarət mexanizmləri belə adlanır:

- iqtisadi qanunlar
- iqtisadi kateqoriyalar
- firmalar
- təşkilatlar
- ✓ institutlar

162. Azərbaycanda dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsinin II proqramı nə vaxt qəbul olunmuşdur?

- 1993-cü il
- 1998-ci il
- 2003-cü il
- ✓ 2000-ci il
- 1995-ci il

163. Nə ilə əlaqədar olan xərclər transaksiya xərclərinə aid edilmir?

- qiymətlər haqqında informasiya axtarışı ilə
- bütün göstərilənlər transaksiya xərclərinə aiddir
- müqavilələrinin yerinə yetirilməsinə nəzarəti ilə
- ✓ avadanlığın işlək vəziyyətdə saxlanması ilə
- tərəfmüqabillərlə müqavilə bağlanması ilə

164. «İqtisadi institutlar» anlayışını elmi dövriyyəyə gətirən iqtisadi nəzəriyyə istiqamətini göstərin.

- neokeynsçi
- neolibereal
- monetarist
- ✓ sosial-institusional
- marksizm

165. Özəlləşdirmənin zəruri şərti bu deyildir.

- ✓ iqtisadiyyatda dövlət bölməsinin üstünlüyü
- özəlləşdiriləcək obyektlərə tələbin qabaqcadan qiymətləndirilmə
- özəlləşdirmənin hüquqi bazasının olması
- bütün sadalananlar özəlləşdirmənin zəruri şərtidir
- fond bazarının yaradılması

166. Kollektiv mülkiyyətin hansı forması xüsusi mülkiyyətin cəhətlərə malikdir?

- kooperativ mülkiyyət
- bu mülkiyyət formalarının heç biri ümumi cəhətə malik deyil
- məhdud məsuliyyətli yoldaşlıq mülkiyyəti
- ✓ səhmdar cəmiyyətinin mülkiyyəti
- tam yoldaşlıq mülkiyyəti

167. Səhmdar mülkiyyətinin kontinental modelində sabit səhmdarların əlində cəmlənmişdir:

- səhmlərin 50%-ə yaxını
- səhmlərin 20-30%-i
- bu model üçün sabit səhmdarların olması səciyyəvi deyildir
- səhmlərin 5-10%-i
- ✓ səhmlərin 70-80%-i

168. Xüsusi mülkiyyətə aid deyildir?

- ev təsərrüfatlarının əmlakı
- qeyri-leqal xüsusi müəssisələr
- leqal xüsusi müəssisələr
- ✓ bütün sadalananlar aiddir
- şəxsi yığımlar

169. Mülkiyyət hüquqlarının spesifikləşdirilməsi nəyi bildirir?

- bu hüquqların ləğv edilməsini
- sadalananlardan heç biri
- mülkiyyətin formalarının dəyişdirilməsini
- ✓ bu hüquqların dəqiq müəyyənləşdirilməsi
- bu hüquqların digər şəxsə verilməsi

170. Mülkiyyət hüquqları nəzəriyyəsinə mülkiyyət münasibətləri şərtlənmişdir:

- ✓ resursların nadirliyi ilə
- istehsalın inkişaf səviyyəsilə
- təsərrüfatçılığın üstün üsulu ilə
- bütün sadalananlarla
- iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsilə

171. Xüsusi mülkiyyətin əsas mövcudluq şərtlərinə aid deyildir:

- xüsusi kapital qoyuluşlarının stimullaşdırılması
- müəssisələrin yaradılması və istənilən sahibkarlıq fəaliyyətinə başlanmasının tam sərbəstliyi
- xüsusi mülkiyyətin zəmanətli mühafizəsi
- ✓ istehsal ixtisaslaşmasının inkişafı
- bütün sadalananlar aiddir

172. Hansı sahədə dövlət mülkiyyətinin üstünlüyü məqsədyönlü deyildir:

- ekoloji təhlükəsizlik
- tarixi abidələrin mühafizəsi

- fundamental elm
- təhsil
- ✓ bank sahəsi

173. K.Marksın fikrincə, ictimai istehsalın xarakteri müəyyən edilir:

- istehlak şeyləri üzərində mülkiyyət münasibətlərilə
- mülkiyyətdən asılı deyildir
- mülkiyyət anlayışının iqtisadi məzmunu ilə
- ✓ istehsal vasitələri üzərində mülkiyyətin münasibətlərilə
- mülkiyyət anlayışının hüquqi məzmunu ilə

174. İqtisadi resurslar və insanın iqtisadi fəaliyyətinin nəticələri:

- mülkiyyətin funksiyalarıdır
- sadalananlardan heç biri deyildir
- mülkiyyətin subyektləridir
- mülkiyyətin hüquqlarıdır
- ✓ mülkiyyətin obyektləridir

175. İri müəssisələrin özəlləşdirilməsi üçün zəruri üsul nədir:

- onların ixtisaslaşdığı fəaliyyət növünün müəyyənəşdirilməsi
- iri müəssisələri özəlləşdirmək lazım deyil.
- onların kiçik müəssisələrə bölünməsi
- ✓ onların əvvəlcədən səhmdar cəmiyyətə çevrilməsi
- onların xüsusu mülkiyyətə keçirilməsi

176. Azərbaycanda dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsinin I proqramı nə vaxt qəbul olunmuşdur?

- 1993-cü il
- 1998- ci il
- 2003-cü il
- ✓ 1995-ci il
- 2001-ci il

177. Özəlləşdirmə metodlarına aid deyildir:

- dövlət mülkiyyətinin əvəzsiz verilməsi
- səhmlərin səhmdarlaşdırılması və satışı
- çek özəlləşdirməsi
- ✓ xüsusi sahibkarların kooperativlərdə birləşməsi
- hərəclərdən müəssisələrin satışı

178. Məhsulun istehsalı ilə deyil, onu müşayiət edən məsrəflərlə əlaqədar xərclər adlanır:

- son hədd
- buraxılmış imkanların xərcləri
- ✓ transaksion
- iqtisadi
- hesabi

179. 202. Kollektiv mülkiyyətin bir növü deyildir:

- açıq səhmdar cəmiyyətinin mülkiyyəti
- ✓ xüsusi firmaların mülkiyyəti
- tam ortaqlıq mülkiyyəti
- qapalı səhmdar cəmiyyətinin mülkiyyəti
- kooperativlərin mülkiyyəti

180. Sadalanan sahələrdən hansında dövlət mülkiyyətinin daha böyük payının olması məqsədyönlüdür:

- turizm sahəsi
- √ elektrik enerjisi istehsalı
- avtomobil istehsalı
- mənzil tikintisi
- ayaqqabı istehsalı

181. Vətəndaşların şəxsi əmlakı və yığımları hansı mülkiyyət formasına aiddir?

- dövlət
- √ xüsusi
- bələdiyyə
- səhmdar
- ictimai

182. Şəhərin bütün texniki xidmətlərinin vahid əldə cəmləşməsi, istismarını qaydaya salmaqla əhaliyə əlavə rahatlıqların verilməsinə hansı mülkiyyət forması imkan yaradır:

- xüsusi mülkiyyət;
- √ bələdiyyə mülkiyyəti;
- kollektiv mülkiyyət.
- səhmdar mülkiyyəti
- dövlət mülkiyyəti;

183. Hansı meyara görə firmaların (müəssisələrin) xüsusi, dövlət və qarışıq formaları fərqləndirilir?

- təşkili formasına görə
- √ mülkiyyət formasına görə
- məhsulun xarakterinə görə
- kapitalın həcminə görə
- sahə mənsubiyyətinə görə

184. Xüsusi mülkiyyət–aşağıdakılardan hansının üzərində vətəndaşların hüququnun möhkəmləndirilməsi formasıdır?

- hər hansı əmlaka yiyələnmək və tətbiq etmək.
- √ hər hansı əmlakla əlaqədar sahibolma, istifadə və sərəncamvermə
- hər hansı əmlakın istifadəsi və onunla əlaqədar sərəncam verilməsi
- hər hansı əmlakın istifadəsi, sahibolması, yiyələnməsi
- hər hansı əmlakdan istifadə etmək və onunla əlaqədar sərəncam vermək;

185. İqtisadiyyatda xüsusi mülkiyyətin üstünlük təşkil etməsi aşağıdakının səciyyəvi xüsusiyyətlərini əks etdirir:

- inzibati-amirlik iqtisadiyyatının
- √ azad bazar iqtisadiyyatının
- keçid iqtisadiyyatının
- sadalananlardan heç birinin
- qarışıq iqtisadiyyatın

186. Mülkiyyət obyektlərinin xüsusi mülkiyyətdən dövlət mülkiyyətinə keçməsi prosesi adlanır:

- inventarlaşdırma
- √ milliləşdirmə
- müsadirə
- spesifikasiləşdirmə
- özəlləşdirmə

187. Mülkiyyət obyektlərinin ictimai mülkiyyətdən xüsusi mülkiyyətə keçməsi prosesi:

- milliləşdirmə

- ✓ özəlləşdirmə
- müsadirə
- spesifikasiya
- inventarlaşdırma

188. Müasir bazar iqtisadiyyatında mülkiyyətin daha geniş yayılmış növü budur:

- dövlət mülkiyyəti
- ✓ səhmdar mülkiyyəti
- bələdiyyə mülkiyyəti
- kooperativ mülkiyyət
- xüsusi mülkiyyət

189. Mülkiyyət iqtisadi anlayış kimi:

- insanların əşyalara münasibətidir.
- ✓ əşyaların mənimsənilməsi ilə əlaqədar insanların bir-birinə münasibətləridir.
- əşyanın icarəyə verilməsi
- mülkiyyət iqtisadi anlayış deyil
- əşyanın özüdür

190. Mülkiyyət hüququ:

- nemət üzərində müstəsna fiziki nəzarət hüququdur.
- ✓ bütün sadalanan hüquqları
- nemətin kim və necə istifadə etməsi qərarını qəbul etmək hüququdur.
- sadalanan hüquqlardan heç biri
- nemətlərin istifadə olunmasından əldə olunan nəticələrə sahib olmaq hüququdur.

191. Bazar infrastrukturuna aiddir:

- reklam agentliyi
- banklar
- valyuta bircaları
- ✓ sadalananların hamısı
- yarmarkalar

192. Sadalananlardan hansı bazarın ən birinci təyini idi?

- alıcıların məcmusu
- əmtəə-pul mübadiləsinin forması
- ✓ yer, harada ticarət həyata keçirilirdi
- satıcıların və alıcıların iqtisadi münasibətləri sistemi
- təsərrüfatçılıq subyektləri arasında ictimai əlaqələrin tipi

193. Bazar iqtisadiyyatının qərb modeli ilk dəfə harada və nə vaxt formalaşmağa başlanmışdır?

- e.ə. XXV əsrdə Qədim Misirdə
- ✓ e.ə. VI-V əsrlərdə Qədim Yunanıstanda
- X əsrdə Fransada
- XV əsrdə İngiltərədə
- I əsrdə Qədim Romada

194. Təsərrüfatçılığın bu formasında nemətlərin və xidmətlərin istehsalı onların satışı məqsədi ilə həyata keçirilir:

- inzibati-amirlik iqtisadiyyatı
- natural təsərrüfat
- keçid iqtisadiyyatı
- ✓ əmtəə təsərrüfatı
- qarışıq iqtisadiyyat

195. Təsərrüfatçılığın bu formasında maddi nemətlər və xidmətlər şəxsi istehlak üçün istehsal edilir:

- inzibati-amirlik iqtisadiyyatı
- qarışıq iqtisadiyyat
- keçid iqtisadiyyatı
- ✓ natural təsərrüfat
- əmtəə təsərrüfatı

196. Xidmətlər sahəsinin iqtisadiyyatın ayrıca bir sahəsinə çevrilməsi nə ilə nəticələndi?

- birinci ictimai əmək bölgüsü
- ikinci ictimai əmək bölgüsü
- sadalananlardan heç biri
- üçüncü ictimai əmək bölgüsü
- ✓ dördüncü ictimai əmək bölgüsü

197. Ticarətin istehsaldan ayrılması bununla bağlıdır:

- ✓ üçüncü ictimai əmək bölgüsü ilə
- birinci ictimai əmək bölgüsü ilə
- ikinci ictimai əmək bölgüsü ilə
- sadalananlardan heç biri ilə bağlı deyil
- dördüncü ictimai əmək bölgüsü ilə

198. Maldarlığın və əkinçiliyin ayrılması belə adlanır:

- dördüncü ictimai əmək bölgüsü
- sadalananların heç biri
- ikinci ictimai əmək bölgüsü
- üçüncü ictimai əmək bölgüsü
- ✓ birinci ictimai əmək bölgüsü

199. İctimai istehsalda bazarın rolu ibarətdir:

- köhnəlmiş istehsalların bağlanması təsir etmək
- istehsala istehsalın hansı həcmdə və quruluşda olması haqqında işarə verilməsi
- tələb və təklif tarazlaşdırılması
- ✓ bütün göstərilənlərdən
- rəqabət qabiliyyətlərinə görə istehsalçıları differensiallaşdırmaq

200. Bazarın vasitəçi funksiyası ibarətdir.

- xərclərin azaldılması, yeni məhsulların yaradılmasına istehsalçıların həvəsləndirilməsi
- həcmi və quruluşuna görə istehsal və istehlakın uyğunlaşdırılması
- ✓ əməyin nəticələrini mübadilə etmək məqsədi ilə istehsalçılar və istehlakçıların görüşməsini təmin etmək
- əmtəələrin mübadiləsi üçün ekvivalent dəyərlilərin müəyyənləşdirilməsi
- bazar iştirakçılarına zəruri informasiyaların çatdırılması

201. Tədavül sferasında fəaliyyət göstərən kapital necə adlanır?

- dövriyyə kapitalı
- sənaye kapitalı
- ✓ ticarət kapitalı
- əsas kapital
- borc kapitalı

202. Pul vasitəsi ilə həyata keçirilən mübadilə nədir?

- ticarət

- əmtəə təsərrüfatı
- √ əmtəə tədavülü
- içtimai təkrar istehsal
- sahibkarlıq fəaliyyəti

203. Təsərrüfat münasibətlərinin iki tipini fərqləndirirlər.

- sadə və geniş
- doğru cavab yoxdur
- istehsal və qeyri-istehsal
- √ natural-əşya və əmtəə
- maddi və qeri-maddi

204. Müxtəlif məhsulların hazırlanmasının istehsalçıların əmək bölgüsünə yönəlməsinə əsaslanması necə adlanır.

- istehsalçıların müstəqilliyi
- ilkin kapital yığılı
- iqtisadi mənafeələr
- √ istehsalçıların ixtisallaşması
- istehsalçıların təcrid olunması

205. Əmtəə istehsalının öz yüksək pilləsinə çatması nə ilə əlaqədardır.

- birinci içtimai əmək bölgüsü ilə
- dövlət mülkiyyətinin yaranması ilə
- üçüncü içtimai əmək bölgüsü ilə
- √ ilkin kapital yığılı prosesi ilə
- ikinci içtimai əmək bölgüsü ilə

206. Sadə əmtəə təsərrüfatı üçün səciyyəvi olmayanı göstərin.

- istehsal vasitələri üzərində xüsusi mülkiyyət
- insanlar arasında iqtisadi əlaqələrin bazar vasitəsi ilə olması
- əmək məhsullarının alqı-satqısı yolu ilə tələbatların ödənilməsi
- √ muzdlu əməyin üstünlüyü
- içtimai əmək bölgüsü

207. Tarixən natural təsərrüfat forması nəyə əsaslanırdı.

- √ torpaq mülkiyyətinə
- əmək bölgüsünə
- istehsalçıların təcrid olunmasına
- ixtisallaşmaya
- xidmətlər istehsalına

208. Sənətkarlığın formalaşması və sənətkarlıq sahələrinin meydana gəlməsi hansı ictimai əmək bölgüsünü yaradır?

- birinci ictimai əmək bölgüsünü
- √ ikinci iri ictimai əmək bölgüsünü
- dördüncü ictimai əmək bölgüsünü
- üçüncü iri ictimai əmək bölgüsünü
- sadalanan heç biri

209. Bazarın deformasiyasını aradan götürmək üçün zəruridir:

- təsərrüfat fəaliyyətinin sərbəstliyini təmin etmək
- mülkiyyət formalarının müxtəlifliyini yaratmaq
- inkişaf etmiş bazar infrastrukturunu yaratmaq
- sərbəst qiymət əmələgəlmə mexanizmini formalaşdırmaq
- √ bütün sadalananlar

210. Deformasiya olunmuş bazarın səciyyəvi cəhətlərinə aid deyildir:

- tələb və təklifin balansızlığı
- kölgə iqtisadiyyatının böyük miqdarda payı
- çoxsaylı bazar subyektlərinin və müxtəlif mülkiyyət formalarının olmaması
- resurs və əmtəənin bölgüsündə mərkəzləşdirmə
- ✓ azad rəqabətin olması

211. Bazar münasibətlərinin maddi əsası:

- maddi nemətlər və xidmətlərdir
- tələb və təklifin dəyişiklikləridir
- adları çəkilənlərdən heç biri
- ✓ əmtəələrin və pulun hərəkətidir
- əmək bölgüsüdür

212. Elm bəşər tarixində belə əmək bölgüsünü ayırmır:

- əkinçiliyin heyvandarlıqdan ayrılması
- ticarət kapitalının sənaye kapitalından ayrılması
- ✓ yüngül sənayenin ağır sənayedən ayrılması
- sənətkarlığın kənd təsərrüfatından ayrılması
- xidmət sahəsinin istehsal sahəsindən ayrılması

213. Müasir bazar təsərrüfatının hansı modeli üçün sahibkarlığın inkişafından ötrü dövlətin şərait yaratması səciyyəvidir?

- korporativ iqtisadiyyat
- sosial bazar təsərrüfatı
- sadalardan heç biri
- bütün sadalananlar
- ✓ qarışıq iqtisadiyyat

214. Müasir bazar təsərrüfatının hansı modeli iqtisadiyyatda dövlət bölməsinin əhəmiyyətli (30%-dək) payı ilə səciyyələnir?

- bütün sadalananlar
- sadalananlardan heç biri
- qarışıq iqtisadiyyat
- korporativ iqtisadiyyat
- ✓ sosial bazar təsərrüfatı

215. Bazarın stimullaşdırıcı funksiyası ibarətdir:

- istehsal sahələrilə istehlak sahəsinin birləşdirilməsindən
- bazar iştirakçılarının zəruri informasiyanı verməkdən
- əmtəə mübadiləsi üçün dəyər ekvivalentlərinin yaradılmasından
- ✓ istehsalçıların məsrəfləri azaltmağa, yeni məhsul yaratmağa həvəsləndirməkdən
- həcmi və strukturu üzrə istehsal və istehlakın uzlaşdırılmasından

216. Bazarın inteqrasiyaedici funksiyası ibarətdir:

- həcmi və strukturu üzrə istehsal və istehlakın uzlaşdırılmasından
- ✓ istehsal sahəsilə istehlak sahəsinin birləşdirilməsindən
- əmtəə mübadiləsi üçün dəyər ekvivalentlərinin yaradılmasından
- bazar iştirakçılarının zəruri informasiyanı verməkdən
- istehsalçıları məsrəfləri azaltmağa, yeni məhsul yaratmağa həvəsləndirməkdən

217. Bazarın tənzimləyici funksiyası ibarətdir:

- İstehsal sahəsilə istehlak sahəsinin birləşdirilməsindən

- ✓ həcmi və strukturu üzrə istehsal və istehlakın uzlaşdırılmasından
- əmtəə mübadiləsi üçün dəyər ekvivalentlərinin yaradılmasından
- bazar iştirakçılarına zəruri informasiyanı verməkdən
- istehsalçıları məsrəfləri azaltmağa, yeni məhsul yaratmağa həvəsləndirməkdən

218. Hansı anlayış bazarının müasir anlamına daha çox uyğundur:

- ticarət yeri
- ✓ iqtisadiyyatın təşkilinin və fəaliyyətinin ictimai forması
- alıcılar və satıcıların məcmusu
- əmtəə və xidmətlər alqı-satqısının bütün sövdələşmələrinin məcmusu
- əmtəə mübadiləsinin forması

219. Əmtəə istehsalının inkişafının yüksək mərhələsi:

- inzibati-amirlik iqtisadiyyatıdır
- ✓ bazar iqtisadiyyatıdır
- deformasiya
- natural təsərrüfat
- inkişaf etmiş əmtəə istehsalıdır

220. Müasir bazar təsərrüfatının modellərinə aiddir:

- sadalananlardan heç biri
- qarışıq iqtisadiyyat
- ✓ bütün sadalananlar
- sosial bazar təsərrüfatı
- korporativ iqtisadiyyat

221. Bazar iqtisadiyyatının əsası:

- natural istehsalıdır
- ✓ əmtəə istehsalıdır
- tələb və təklifdir
- bütün sadalananlardır
- rəqabətdir

222. Bazarın belə bir funksiyası mövcud olmur:

- inteqrasiya etmək
- ✓ optimallaşdırıcı
- stimullaşdırıcı
- nəzarətedici
- tənzimləyicisi

223. Bazarın meydana gəlməsinin şərtlərinə aid deyildir:

- əmək bölgüsü
- ✓ natural təsərrüfata üstünolma
- istehsalçıların iqtisadi əlahiddəliyi
- istehsalçıların mülkiyyətinin olması
- ixtisaslaşma

224. İnkişaf etmiş əmtəə istehsalının sadə əmtəə istehsalından fərqi ondan ibarətdir ki;

- istehsal öz tələbatlarının ödənilməsi məqsədilə həyata keçirilir
- ✓ yalnız əmək məhsulları deyil, həmçinin istehsal amilləri də əmtəədir
- ixtisaslaşma olmur
- əmək məhsulları əmtəədir
- nemət və xidmətlərin istehsalı satış məqsədilə həyata keçirilir

225. Bazarın belə tipi yoxdur:

- inkişaf etməmiş
- ✓ inkişaf etmiş
- tənzimlənən
- deformasiya olunmuş
- azad

226. Sadə əmtəə istehsalı zamanı əmtəə nədir?

- iş qüvəsi
- ✓ istehsal məhsulları
- torpaq
- bütün sadalananlar
- istehsal vastələri

227. Təsərrüfat tiplərinin ilkin forması hansıdır?

- əmtəə təsərrüfatı
- ✓ natural təsərrüfat
- planlı təsərrüfat
- sadalananlar heç biri
- kapitalist təsərrüfatı

228. İctimai təsərrüfatın əsas formaları hansılardır?

- natural, kapitalist təsərrüfatı
- ✓ natural, əmtəə
- əmtəə (bazar), planlı-inzibati təsərrüfatı, kapitalist təsərrüfatı
- əmtəə (bazar), planlı-inzibati təsərrüfat
- natural, planlı- inzibati təsərrüfat

229. Əmtəə istehsalının zəruri şərtləri hesab edilir:

- ictimai əmək bölgüsü
- ✓ sadalanan hamısı
- istehsalçıların müstəqilliyi, sahibkarların azadlığı
- sadalanan heç biri
- istehsalçıların iqtisadi cəhətdən təcrid olunması

230. Aşağıdakı baxışlardan hansı natural təsərrüfatı düzgün səciyyələndirməyib:

- natural təsərrüfat şəraitində insanın yaşaması üçün lazım olanların hamısını özü istehsal edir
- ✓ natural təsərrüfat şəraitində istehsalçıların bir-birindən sıx asılılığı yaranır
- istehsal qapalı xarakter daşıyır
- ictimai əmək bölgüsü natural təsərrüfat şəraitində zəif inkişaf edir
- natural təsərrüfat şəraitində istehsal olunan məhsul mübadilə olunmur

231. Aşağıda sadalanan təsdiqlərdən hansı əmtəə istehsalının mahiyyətini təhrif edir?

- əmtəə istehsalı ancaq əmək bölgüsü olduğu üçün mövcuddur.
- ✓ əmtəə istehsalı istehsalçının özünün tələbatlarını ödəmək üçün məhsul istehsalını nəzərdə tutur.
- əmtəə istehsalı istehlakçıların tələbi olduğu məhsulların istehsalını nəzərdə tutur.
- əmtəə istehsalı – bazar iqtisadiyyatının əsasıdır
- əmtəə istehsalı mübadiləsiz mümkün deyil.

232. Bazar:

- alqı-satqı əməliyyatlarının məcmusu

- ✓ iqtisadi subyektlər arasında ictimai əlaqələr sistemi
- satıcılar və alıcılar arasında qarşılıqlı münasibətlər
- sadalanan hamısı
- tələb və təklifin qarşılıqlı təsiri

233. Hüquqi cəhətdən müstəqil şirkətlərin holding şirkəti tərəfindən maliyyə nəzarəti əsasında birləşməsi necə adlanır?

- konqlomerat
- ✓ konsern
- səhmdar cəmiyyəti
- ortaqlıq
- kooperativ

234. Ortaqlığın hansı növləri mövcuddur?

- tam ortaqlıq
- məhdud məsuliyyətli ortaqlıq
- doğru cavab yoxdur
- qarışıq ortaqlıq (kommandit)
- ✓ bütün sadalanan növlər mövcuddur

235. Firmaların hansı növləri açıq və qapalı firmalara bölünür?

- ortaqlıqlar
- kooperativlər
- şəxsi müəssisələr
- dövlət müəssisələri
- ✓ səhmdar cəmiyyətləri

236. Firmanın kapitalının müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərən müəssisələr üzrə bölgüsü necə adlanır?

- səhmləşdirmə
- sahibkarlıq
- menecment
- ✓ şaxələndirmə
- investisiyalar

237. "Firma" və "müəssisə" anlayışları nə ilə fərqlənir?

- firmalar xidmətlər sahəsində, müəssisələr isə istehsal sferasında fəaliyyət göstərirlər
- müəssisələr dövlət mülkiyyətində, firmalar isə xüsusi mülkiyyətdə olur
- ✓ müəssisə bir məhsul buraxan istehsalatdır, firmanın tərkibində isə müxtəlif məhsullar buraxan müəssisələr ola bilər
- müəssisə firmadan daha böyük olur
- bu anlayışlar arasında heç bir fərq yoxdur

238. Müəssisələri adətən hansı meyar əsasında iri, orta və kiçik müəssisələrə bölürlər?

- qoyulmuş kapitalın həcminə görə
- alınan gəlirin həcminə görə
- sadalanan meyarlardan heç birinə görə
- müəssisənin tutduğu əraziyə görə
- ✓ işləyənlərin sayına görə

239. İqtisadiyyatın dövlət sektoru adətən hansı sahələrdə mövcuddur?

- kapital qoyuluşlarının xərcinin çıxarılması müddəti böyük olan sahələrdə
- strateji sahələrdə
- aşağı gəlirli və ya ziyanla işləyən sahələrdə
- çox böyük kapital qoyuluşları tələb edən sahələrdə
- ✓ sadalanan bütün sahələrdə

240. Səhmdar şirkətlərinin əsas fərqi nədən ibarətdir?

- onlar böyük müəssisələrdir
- səhmdar şirkətlər yalnız xalis bazar iqtisadiyyatı şəraitində fəaliyyət göstərirlər
- səhmdar şirkətlər həmişə effektiv işləyir
- ✓ onlar öz kapitalını səhmlər buraxılması yolu ilə formalaşdırırlar
- onlar dövlət mülkiyyət formalı firmalardır

241. Bazar təsərrüfatı subyektlərinin əsas qruplarına aid deyil:

- ev təsərrüfatları
- dövlət
- ✓ ticarət müəssisələri
- banklar
- firmalar

242. Bazar iqtisadiyyatının subyekti kimi dövlət hansı rolu oynayır?

- istehlakçıdır
- iqtisadiyyatın tənzimlənməsini həyata keçirir
- resursların mülkiyyətçisidir
- ✓ bütün sadalananlar
- istehsalçıdır

243. Təsərrüfat fəaliyyətinin peşəkarlar qrupu tərəfindən idarə olunmasının prinsipləri, metodları və formalarının məcmusu-bu:

- kommersiya
- sahibkarlıq
- marketinq
- ✓ menecment
- biznes

244. Firmaların alijılıq tələbinin qabaqjadan öyrənilməsi və formalaşması üzərində qurulmuş fəaliyyətinin təşkili sistemi – bu:

- biznesdir
- menecmentdir
- sahibkarlıqdır
- ✓ marketinqdir
- kommersiyadır

245. Gəlirin əldə edilməsi məqsədilə təsərrüfat fəaliyyəti – bu:

- kommersiya
- menecment
- marketinq
- ✓ sahibkarlıq
- biznes

246. İri firmaların üstünlüklərinə aid deyil:

- bütün sadalananlar iri firmaların üstünlükləridir
- kütləvi istehsal məsrəfləri
- ✓ yüksək idarəetmə məsrəfləri
- ETT-ə və yeni əmtələrin işlənilib hazırlanmasına yüksək məsrəflər
- sabitlik

247. Xırda firmaların üstünlüklərinə aid deyildir:

- uyğunlaşma qabiliyyəti, çeviklik

- reklama az xərclərin çəkilməsi
- ✓ qeyri-sabitlik
- idarəetməyə az xərclərin olması
- bütün sadalananlar kiçik firmaların üstünlükləridir

248. Resurslar bazarından ev təsərrüfatlarına gedən axın necə adlanır?

- xərclər
- satışdan gəlirlər
- resurslar
- istehlak xərcləri
- ✓ pul gəlirləri

249. Əmtəə və xidmətlər bazarından firmalara gedən axın necə adlanır?

- pul gəlirləri
- resurslar
- xərclər
- istehlak xərcləri
- ✓ satışdan gəlirlər

250. Firmalardan resurslar bazarına gedən axın necə adlanır?

- satışdan gəlirlər
- resurslar
- pul gəlirləri
- ✓ xərclər
- istehlak xərcləri

251. Ev təsərrüfatlarından əmtəə və xidmətlər bazarına axın necə adlanır?

- xərclər
- resurslar
- pul gəlirləri
- ✓ istehlak xərcləri
- satışdan gəlirlər

252. Firmalar əmtəə və resursların dövrəni modelində hansı rolu oynayırlar?

- əmtəə və xidmətləri istehlak edənlər
- iqtisadi proseslərin tənzimlənməsini həyata keçirirlər
- istehsal amillərini təchiz edənlər, əmtəə və xidmətlərin alıcılarıdır
- istehlak xərclərini həyata keçirirlər
- ✓ əmtəə, xidmətləri təchiz edənlər və istehsal amillərinin alıcılarıdır

253. Ev təsərrüfatları əmtəə və resursların dövrəni modelində hansı rolu oynayırlar?

- əmtəə və xidmətləri istehsal edirlər
- iqtisadi proseslərin tənzimlənməsini həyata keçirirlər
- əmtəə, xidmətləri verənlər və istehsal amillərinin alıcılarıdır
- istehsal amillərinin istifadəsini təşkil edirlər
- ✓ istehsal amillərini verənlər, əmtəə və xidmətlərin alıcılarıdır

254. Dövlət müəssisələri, xüsusi müəssisələr, səhmdar cəmiyyəti, kooperativlər, yoldaşlıqlar - firmalarının bu növlərini biz aşağıdakı meyardan asılı olaraq ayıra bilərik:

- ✓ kapital üzərində mülkiyyətin formasından
- buraxılan məhsulun çeşidindən
- kəmiyyətindən
- rəqabətin növündən

- kapital qoyuluşu sahəsindən
255. Əmtəə və xidmətləri istehsalı və reallaşdırılması yolu ilə istehsal amillərinin istifadəsi vasitəsilə öz mənafeələrini reallaşdıran təsərrüfat həlqəsi-bu:
- ev təsərrüfatı
  - sadalananlardan heç biri
  - bank
  - ✓ firma
  - dövlət
256. Müstəqil qərarlar qəbul edən, öz tələbatlarını maksimum ödəməyə cəhd edən iqtisadi subyektlər hansısa istehsal amilinin mülkiyyətçidir, insan kapitalının təkrar istehsalını təmin edir-bu:
- firma
  - dövlət
  - sadalananlardan heç biri
  - bank
  - ✓ ev təsərrüfatı
257. Bu bazar iqtisadiyyatının subyekti deyildir:
- dövlət
  - banklar
  - firmalar
  - ✓ bütün sadalananlar subyektdir
  - ev təsərrüfatları
258. Bazarın hansı iki tipi əmtəə və resursların dövranı modelinə daxil edilmişdir?
- iş qüvvəsi bazarı və pul bazarı
  - informasiya bazarı və istehlak bazarı
  - pul bazarı və resurslar bazarı
  - ✓ resurslar bazarı, əmtəə və xidmətlər bazarı
  - valyuta bazarı, əmtəə və xidmətlər bazarı
259. Əmtəəni yaradan əməyi mücərrəd və konkret əməyə bölən kim olub?
- K. Menqer
  - ✓ K. Marks
  - D. Rikardo
  - A. Marşall
  - A. Smit
260. Əmtəənin satıcısını ilk növbədə həmin əmtəənin hansı xüsusiyyəti maraqlandırır?
- İstehlak dəyəri
  - İctimai-zəruri dəyəri
  - Əmtəənin qiymətliliyi
  - Bazar qiyməti
  - ✓ Mübadilə dəyəri
261. Əmtəənin alıcısını ilk növbədə həmin əmtəənin hansı xüsusiyyəti maraqlandırır?
- Bazar qiyməti
  - ✓ İstehlak dəyəri
  - İctimai-zəruri dəyəri
  - Əmtəənin qiymətliliyi
  - Mübadilə dəyəri

262. Xidmətin əmtəə kimi spesifikasiyası nədən ibarətdir?
- xidmət maddi formaya malik deyil
  - sadalananların heç biri
  - xidmət yalnız onun istehsal edildiyi anda sərf oluna bilər
  - ✓ sadalananların hamısı
  - xidmətin istehlak dəyəri əməyin faydalı effektindən ibarətdir
263. “Əgər iqtisadi nemət mübadilə üçün nəzərdə tutulmuşdursa, onun xarakteristikalarından asılı olmayaraq əmtəə olur” sözləri kimə aiddir?
- A. Smitə
  - D. Rikardoya
  - K. Marksa
  - A. Marşalla
  - ✓ K. Menqerə
264. Doğru olmayanı tapın:
- istehsal dəyəri kimi reallaşana qədər əmtəə mübadilə dəyəri kimi reallaşmalıdır
  - əmtəə mübadilə üçün istehsal olunmuş əmək məhsuludur
  - müxtəlif əmtəələr mübadilə dəyəri kimi müqaisə oluna bilər, istehlak dəyəri kimi isə müqaisə olunmazdır
  - ✓ mübadilə dəyəri konkret əməklə, istehlak dəyəri isə abstrakt əməklə yaradılır
  - istehlakçını daha çox istehlak dəyəri, istehsalçını isə mübadilə dəyəri maraqlandırır
265. Doğru olmayanı göstərin:
- xidmətlərin istehlak dəyərinin maddi forması mövcud deyil.
  - xidmətin istehlak dəyəri-əməyin faydalı effektidir.
  - xidmətlər əmtəə kimi çıxış edə bilər
  - ✓ xidmətləri yığmaq olar
  - xidmət yalnız onun istehsalı zamanı istehlak oluna bilər
266. Dünya pulu üçün xas olmayanı göstərin:
- ümumi ödəniş vasitəsi kimi fəaliyyət göstərməsi
  - ümumi alqı vasitəsi kimi çıxış etməsi
  - içtimai şərvətin ümumi təmsilçisi kimi xidmət göstərməsi
  - ✓ bütün göstərilənlər dünya pulu üçün səciyyəvidir
  - ümumi dəyər ölçüsü kimi fəaliyyət göstərməsi
267. Dəyər qanununun funksiyalarına aid deyildir:
- ✓ bütün sadalananlar dəyər qanununun funksiyalarıdır
  - əmtəə istehsalçılarının diferensiasiyası
  - istehsal sahələri və sferaları arasında resursların bölgüsü
  - sadalananlardan heç biri dəyər qanununun funksiyalarına aid deyil
  - əmək məhsuldarlığının və ETT-nin stimullaşdırılması
268. Pul tədavülü qanunu nəyi ifadə edir?
- pul aqreqatlarının cəmini;
  - pul tədavülünü tənzimləyən dövlət orqanlarının hüquqları
  - tədavüldən çıxan pul kütləsini
  - ✓ tədavül üçün zəruri olan pulun miqdarını
  - pulun funksiyalarını;
269. Barter pulun hansı funksiyasını yerinə yetirə bilər?
- dəyər ölçüsü

- yığım vasitəsi
- tədiyyə vasitəsi
- dünya pulu
- ✓ tədavül vasitəsi

270. Əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsinin və maddi resurslardan səmərəli istifadənin stimulu:

- əmtənin istehlak dəyəridir
- əmtənin mübadilə dəyəridir
- əmtənin nadirliyidir
- ✓ əmtənin ictimai dəyəridir
- əmtənin bazar dəyəridir

271. Natural təsərrüfatından fərqli olaraq əmtəə təsərrüfatda əmək məhsulları:

- təsərrüfat fəaliyyətinin nəticəsi deyil
- əmtəə təsərrüfatındakı əmək məhsullarından heç nə ilə fərqlənmir
- istehsalçıların özü üçün istehlak dəyərinə malik olur
- ✓ ictimai istehlak dəyərinə malik olur
- istehlak dəyərinə malik olmur

272. «Smit paradoksu» adlanan paradoks əmtənin hansı xassəsinə əsaslanır?

- sadalananlardan heç biri
- ✓ nadirlik
- mübadilə dəyəri
- faydalılıq
- istehlak dəyəri

273. Kağız pulun qızıla dönərliliyinin ləğvi adlanır:

- ✓ qızılın demonetizasiyası
- pulun denominasiyası
- devalvasiya
- pulun likvidliyi
- inflyasiya

274. Tam dəyərli pullar:

- elektron pullardır
- ✓ qızıl və gümüş sikkələrdir
- veksellər və çeklərdir
- kağız pullardır
- sadalananlardan heç biri deyildir

275. Kredit pullarına nə aid deyildir?

- veksellər
- depozlarda olan pullar
- çeklər
- ✓ kağız pullar
- banknotlar

276. Tədavül üçün zəruri olan pulun miqdarını bu formulla müəyyən etmək olar:

- $M = V - P \times Q$
- $V = P + Q : M$
- ✓ $M = P \times Q : V$
- $M = P \times V - Q$
- $P = M \times V : Q$

277. Əmtənin bazar dəyəri əks etdirir:

- əmtənin bu və ya digər insan tələbatını ödəmə qabiliyyəti
  - əmtənin müəyyən kəmiyyət nisbətlərində digər əmtəələrə mübadilə oluna bilmək qabiliyyəti
  - bu əmtənin nadirliyi, istehlakçıların əksəriyyəti üçün əlçatmazlığı
  - konkret vaxt məqamında bazarda bu əmtəyə tələb və təklifin nisbəti
- ✓ bu əmtənin istehsalına ictimai-zəruri əmək məsrəfləri və bu məsrəflərin ictimai tələbatlara uyğunluğu

278. Əmtənin ictimai dəyəri nə ilə müəyyən olunur?

- əmtənin faydalılığı ilə
  - bazarda əmtənin miqdarı ilə
  - onun istehsal və reallaşma şərtlərilə
  - əmtənin nadirliyi ilə
- ✓ onun istehsal şərtlərilə

279. Əmtənin bazar dəyəri nə ilə müəyyən olunur?

- əmtənin nadirliyi ilə
  - bazarda əmtənin miqdarı ilə
  - əmtənin faydalılığı
  - onun istehsal şərtlərilə
- ✓ onun istehsal və reallaşdırılması şərtlərilə

280. Bimetallizm və monometallizm – bu formalarıdır:

- dünya pullarının
  - qiymət miqyasının
  - elektron pullarının
- ✓ pul sistemlərinin
- kredit pullarının

281. Pul sistemi – bu:

- pulun iqtisadiyyatda yerinə yetirdiyi funksiyalardır
- ✓ ölkədə pul tədaviyünün təşkili formasıdır
- milli və xarici valyuta kurslarının nisbətidir
  - tədaviyədəki pul kütləsidir
  - metal və kağız pul tədaviyünün nisbətidir

282. Nemətin faydalılığı, onun nadirliyi və onun istehsalına məsrəflər təcəssüm etdirir:

- nemətin mübadilə dəyərini
- ✓ nemətin qiymətliliyi
- nemətin qiymətini
  - sadalananlardan heç birini
  - nemətin istehlak dəyərini

283. Dünya pulu kimi istifadə oluna bilənlər:

- qızıl və kağız pullar
- ✓ dönərli valyuta və qızıl
- bank vekselləri və dönərli valyuta
  - sadalanan heç biri
  - kağız pullar

284. Xaricdən pul köçürməsi olarkən pul bu funksiyamı yerini yetirir:

- tədiyyə vasitəsi

- √ dünya pulu
- yığım vasitəsi
- dəyər ölçüsü
- tədavül vasitəsi

285. Dövlətin rəsmi ehtiyatları kimi pul bu funksiyanı yerinə yetirir:

- tədiyyə vasitəsi
- √ yığım vasitəsi
- dəyər ölçüsü
- dünya pulu
- tədavül vasitəsi

286. Restoranın menyusunda qiymət göstərilən zaman pul bu funksiyanı yerinə yetirir:

- dünya rulu
- tədavül vasitəsi
- √ dəyər ölçüsü
- yığım vasitəsi
- tədiyyə vasitəsi

287. Supermarketdə əmtəələrin pulu ödənen zaman pul bu funksiyanı yerinə yetirir:

- tədiyyə vasitəsi
- √ tədavül vasitəsi
- dəyər ölçüsü
- dünya pulu
- yığım vasitəsi

288. Vergilər ödənilən zaman pul bu funksiyanı yerinə yetirir:

- tədavül vasitəsi
- √ tədiyyə vasitəsi
- dəyər ölçüsü
- dünya pulu
- yığım vasitəsi

289. Hansı bənddə pulun təkamülünün düzgün ardıcılığı göstərilmişdir:

- qızıl, gümüş, kağız pullar, kredit pullar
- √ müəyyən əmtəələr, metal pullar, kağız pullar, kredit pullar, elektron pullar
- sikkələr, müəyyən əmtəələr, kağız pullar, kredit pullar
- metal pullar, kağız pullar, kredit pullar, elektron pullar
- sikkələr, banknotlar, veksellər, elektron pullar

290. Kim öz konsepsiyasında əmtəə dəyərinin və qiymətinin müəyyənləşdirilməsində xərjlər nəzəriyyəsi və faydalılıq nəzəriyyəsinə birləşdirmişdir:

- L. Valras
- √ A. Marşall
- D. Rikardo
- K. Menger
- A. Smit

291. Əmtəənin dəyərinin müəyyən edilməsinə iki əsas yanaşma – bu:

- son faydalılıq nəzəriyyəsi və ictimai seçim nəzəriyyəsi
- √ əmək dəyər nəzəriyyəsi və son faydalılıq nəzəriyyəsi
- ictimai seçim nəzəriyyəsi və istehsal amilləri nəzəriyyəsi
- son faydalılıq nəzəriyyəsi və istehsal amilləri nəzəriyyəsi

- əmək dəyər nəzəriyyəsi və mülkiyyət hüquqları nəzəriyyəsi

292. Pulun belə bir funksiyası yoxdur:

- dəyər ölçüsü
- ✓ qiymətlərin məşabı
- ödəniş vasitəsi
- dünya pulları
- tədavül vasitəsi

293. Pul mənsəyinin təkamül konsepsiyasına uyğun olaraq pul – bu:

- əmtəə və xidmətlərin mübadiləsinə qəbul edilən nə varsa, hər şey
- ✓ ümumi ekvivalent rolunu yerinə yetirən xüsusi növlü əmtəə
- pul kimi istifadə olunan şey
- universal əmtəə
- insanlar arasında razılaşma məhsulu

294. İctimai-zəruri əmək məsrəfləri-bu:

- cəmiyyətə zəruri olan əmtəələrin istehsalına məsrəflər
- ✓ ictimai normal istehsal şəraitində bu növ əmtəələrin əsas kütləsinin istehsalına məsrəflər
- mübadilə dəyərində malik əmtəələrin istehsalına əmək məsrəfləri
- dövlət tərəfindən tənzim olunan bazar iqtisadiyyatı şəraitində əmtəələrin istehsalına əmək məsrəfləri
- istehlak dəyərində malik əmtəələrin istehsalına əmək məsrəfləri

295. Əmtəənin müəyyən kəmiyyət nisbətərində digər əmtəələrə mübadilə olunmaq qabiliyyəti adlanır:

- ictimai-zəruri dəyər
- ✓ mübadilə dəyəri
- bazar dəyəri
- əmtəənin qiymətliliyi
- istehlak dəyəri

296. Əmtəənin hansısa tələbatı ödəmək qabiliyyəti:

- ictimai-zəruri dəyər
- ✓ istehlak dəyəri
- bazar dəyəri
- əmtəənin qiymətliliyi
- mübadilə dəyəri

297. Əmtəənin əsas xassələrinə aiddir:

- mübadilə dəyəri və bazar dəyəri
- ✓ istehlak dəyəri və mübadilə dəyəri
- əmtəənin çəkisi və ölçüləri
- sadalanan heç biri
- bazar dəyəri və istehlak dəyəri

298. Əmtəə – bu:

- hansısa tələbatı ödəyə bilən nə varsa hər şey
- ✓ hansısa tələbatı ödəyən və satış üçün nəzərdə tutulan əmək məhsulu
- satıcı ilə alıcı arasında alqı-satqı sövdələşməsinin predmeti olan əşya
- digər iqtisadi nemətə və ya müəyyən məbləğ pula mübadilə oluna bilən iqtisadi nemət
- inkişaf etmiş əmtəə istehsalı şəraitində yaradılmış əmək məhsulu

299. Təklif qanunu əks etdirir:

- satılan məhsulun miqdarı ilə qiyməti arasındakı əks əlaqəni
- √ satılan məhsulun miqdarı ilə qiyməti arasındakı birbaşa əlaqəni
- hər bir əmtəənin elastiklik dərəcəsinə
- tələb və təklif arasındakı əlaqəni
- elastik və qeyri-elastik əmtəələr arasındakı əlaqəni

300. Bazar hökümranlığı nədir?

- firmanın alıcılar üzərində hökmuranlığı
- √ bazar qiymətinə təsir etmək imkanı
- tələb qanunu ilə hesablaşmamaq imkanı
- tam rəqabət qabiliyyətlilik
- rəqiblərin öz siyasətinə tabe edilməsi

301. Alıcının inhisarcı vəziyyəti neçə adlanır?

- oliqopoliya
- √ monopseniya
- inhisara rəqabət
- diopoliyadır
- oliqopseniya

302. Əvəzləyicisi olmayan əmtəənin sahədə yeganə istehsalçısı olarsa bu:

- oliqopoliyadır
- √ inhisardır
- monopseniya
- diopoliyadır
- təkamil rəqabətli firmadır

303. Natural inhisar formalarına aid deyildir:

- təsadüfi forma
- √ təbii forma
- ümumi forma
- adı çəkilənlərdən heç biri
- sabit forma

304. Bazarda təkamil rəqabətin şərtləri o halda yerinə yetirilir ki, əgər:

- firmalar qiymətə təsir göstərirlər
- √ firmalar bazar qiymətinə təsir göstərmirlər
- bazara yeni firmaların daxil olması üçün baryerlər mövcud olur
- bütün sadalananların hamısının yeri var
- istehlakçılar bazar haqqında natamam informasiyaya malik olurlar

305. Təkamil rəqabət bazarında fəaliyyət göstərən firma öz məhsulunun təklifini azalması səbəb olur:

- əmtəənin bazar qiymətinin azalmasına
- √ bazara təsiri olmur
- bazarda əmtəə qıtlığına
- bazarda əmtəə artıqlığına
- əmtəənin bazar qiymətinin yüksəlməsinə

306. Hansı rəqabətin növü deyildir?

- funksional
- √ firmadaxili
- sahədaxili
- sahəarası

- firmalararası

307. Təkmil rəqabət üçün sadalananlardan nə səciyyəvi deyildir?

- istehsal körtəbiiyi, təsərrüfat riski
- ✓ cəmiyyətin təbəqələşməsinin qarşını alır
- istehsalın qənaətli texnologiyaları istifadə olunur
- zəif istehsalçılar bazardan sıxışdırılıb çıxarırlar
- yüksək keyfiyyətli məhsul istehsalına nail olunur

308. Mütləq inhisar meydana gələ bilər, əgər:

- bazarda həcminə görə böyük inhisar firması fəaliyyət göstərsə
- ✓ inhisarın buraxdığı əmtəənin əvəzediciləri yoxdursa
- inhisarçı firma tarazlı qiymətdən aşağı xərclərlə istehsal etirsə
- sadalanan hallardan heç birində
- inhisarçı firmanın əmtəəsi böyük tələbə malikdirsə

309. Haqsız rəqabətin əsas metodlarına aid deyil:

- rüşvət və şantajetmə
- ✓ satışdan sonrakı xidmət
- istehlakçıların aldadılması
- saxta malların istehsalı
- iqtisadi, yaxud sənaye kəşfiyyatı

310. Sağlam rəqabətin əsas metodlarına nəyin aid olmadığını göstərin:

- məhsulun keyfiyyətinin artması
- ✓ saxta malların istehsalı
- yeni əmtəə və xidmətlərin yaradılması və ETT nin nəticələrindən istifadə
- reklam
- qiymətlərin aşağı düşməsi

311. Təkmil rəqabət əlamətlərinə nə aid olmadığını göstərin:

- iştirakçıların qeyri, məhdud miqdarı
- ✓ yalnız sahədaxili rəqabətin olması
- rəqabətin hər bir iştirakçısında bazarın vəziyyəti haqqında tam informasiyanın olması
- əmtəələrin diferensiasiyasının olmaması
- rəqabətin hər bir iştirakçısının qərarlar qəbul etməsi sərbəstliyi

312. Azərbaycan Respublikasında Antiinhisar qanunvericiliyinə uyğun olaraq hansı müəssisələr inhisar hesab olunur?

- istehsalın 70% ni öz əlində cəmləşdirən müəssisə;
- ✓ satışın 35 % ni unsiyası əlində cəmləşdirən bir müəssisə
- satışın 50% ni öz əlində cəmləşdirən iki müəssisə;
- istehsalın 50% -ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə
- satışın 20% ni öz əlində cəmləşdirən bir müəssisə;

313. Təbii inhisar:

- əlverişli istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı;
- ✓ nadir və sərbəst təkrar istehsal oluna bilməyən elementlərin sahibi olan istehsal
- istehsalın həcmi razılaşıdıran müəssisələr birliyi;
- rəqabət nəticəsində yaranan inhisar.
- əlverişsiz istehsal şəraitinə malik olan istehsalçı;

314. İnhisarın səciyyəvi xüsusiyyətlərinə aid deyildir?

- istehsalın əksər hissəsinin bir firmada təmərküzləşməsi
- √ bütün resursların tam mobilliyi
- inhisar mənfəətini mənimsəmək
- digər firmaların bazara girişinə mane olmaq imkanlarının olması
- bazar qiymətinə təsir göstərmək imkanı

315. İstehsal inhisarçılığı nədir?

- hansısa bir əmtənin ancaq iri müəssisələrdə istehsal olunması
- istehsalçı müəssisələrin birləşməsidir;
- √ müəyyən növ məhsul istehsalının əsas hissəsinin bir istehsalçının əlində cəmlənməsidir;
- dövlət tərəfindən təmin edilən əmtəə satışına əlverişli şəraitdir
- əmtəə və xidmətlərin əlverişli istehsal şəraitidir

316. Rəqabət nədir?

- eyni əmtəə istehsalçıları arasında mübarizədir;
- √ bazar təsərrufatı subyektləri arasında əmtəələrin istehsalı və realaşması ən yaxşı şərtləri uğrunda mübarizədir;
- müəssisələr arasında bəhsləşmədir;
- istehsalçılar və istehlakçılar arasında resurslar uğrunda mübarizədir
- daha əlverişli qiymətli əmtəələrin alışına görə istehlakçılar arasında mübarizədir;

317. Rəqabətin hərfi mənası nədir?

- yaxşılaşdırma
- √ toqquşma
- əlverişli şərait
- bazar
- inkişaf

318. Hörümçək toru teoreması nəzərdə tutur ki:

- qısamüddətli dövrdə əmtəələrin qiymətləri dəyişmir
- √ təcrübə topladıqca sahibkarlar qiymət dəyişikliklərinə daha yaxşı uyğunlaşırlar
- əmtəə qiyməti yalnız onun istehsalına çəkilən xərclərdən asılıdır
- əmtəə qiyməti yalnız istehlakçı üstünlüklərindən asılıdır
- bazarda yalnız uzunmüddətli tarazlıq mümkündür

319. İlk dəfə kim tələbin azalması qanununu formulə etmişdir?

- A. Smit
- √ A. Kurno
- A. Marşall
- H. Hossen
- İ. Bentam

320. «Qiymət Əmtəənin Dəyərinin Pulla İfadəsidir» qiymətə bu tərifi verən kimdir?

- A. Marşall
- √ K. Marks
- F. Kene
- M. Fridmen
- C. Keyns

321. K. Marksın nəzəriyyəsinə uyğun olaraq əmtəənin bazar dəyəri nəyin əsasında formalaşır?

- tələb və təklifin tərəddüdləri əsasında
- √ müxtəlif istehsal şəraitlərində istehsal olunmuş əmtəələrin müxtəlif fərdi dəyərləri əsasında
- sahələrarası rəqabət nəticəsində
- bazar mexanizminin fəaliyyəti və dövlət qiymət siyasəti nəticəsində

- istehlakçıların zövq və üstünlükləri əsasında

322. Əmtəə qiymətinin azalması səbəbi ola bilər:

- istehsala vergilərin artması
- ✓ resurslara qiymətlərin aşağı düşməsi
- qarşılıqlı tamamlanan əmtəəyə qiymətin enməsi
- əmtəə - əvəzedicisinin əmələ gəlməsi
- istehlakçıların gəlirlərinin artması

323. K. Marksın nəzəriyyəsinə uyğun olaraq istehsal qiyməti bu prosesin nəticəsində formalaşır:

- tələb və təklifin tərəddüdlərinin
- ✓ sahələrarası rəqabətin
- yalnız tələbin dəyişikliklərinin
- yalnız təklifin dəyişikliklərinin
- istehsal şərtlərinin dəyişməsinin

324. Əmtəənin qiyməti bu səbəbdən arta bilər:

- əmtəənin istehsal xərclərini aşağı salan yeni texnologiyanın tətbiqi
- ✓ əmtəə təklifinin azalması
- əmtəənin istehsal olduğu xammalın qiymətinin aşağı düşməsi
- əmtəəyə tələbin azalması
- əmtəə istehsalçılarının sayının artması

325. Qiymətlərin bazar sistemi üçün qiymətlərin aşağıdakı növü səciyyəvi deyildir:

- pərakəndə satış qiymətləri
- müqavilə qiymətləri
- bütün sadalananlar səciyyəvi deyildir
- topdansatış qiymətləri
- ✓ bütün sadalananları səciyyəvidir

326. Bazar qiyməti müvazinət qiymətindən aşağı olarsa onda:

- əmtəə artıqlığı yaranır.
- ✓ əmtəələrin qıtlığı əmələ gəlir.
- ehtiyatların qiyməti azalır.
- əmtəənin təklifi artır.
- satıcılar bazarı formalaşır.

327. Tələb və təklifin həcmələrinin bərabər olduğu qiymət adlanır:

- normal qiymət
- ✓ tarazlı qiymət
- alıcı qiyməti
- satıcı qiyməti
- istehsal qiyməti

328. Hansı tərif A. Marşallın nəzəriyyəsi üzrə qiymətin anlayışına uyğun gəlir?

- qiymət - əmtəənin bazarda satışa daxil olduğu kəmiyyətdir
- ✓ qiymət - əmtəəyə görə alınan müəyyən miqdarda pul vahidləridir
- qiymət - dəyərin pul ifadəsidir
- qiymət - tələb və təklifin sabit tarazlığı ilə müəyyən olunandır.
- qiymət - əmtəənin müəyyən miqdarının alıcıları cəlb etməyə qabil olduğu səviyyədir

329. Hansı müddəə bazar iqtisadiyyatında qiymətlərin mahiyyəti və rolunu əks etdirmir?

- qiymətlər sistemi əsas təşkilədiçi qüvvə rolunu oynayır
- ✓ qiymətlər dövlət orqanları tərəfindən təyin olunur
- bazar subyektləri öz iqtisadi mənafeələrini həyata keçirəcək qiymətlərə istiqamətlənirlər
- bütün müddəalar əks etdirir
- qiymətlər sahibkarlar və istehlakçılar üçün onların seçimində indikator rolunu oynayır

330. Qarşılıqlı əvəzolunan nemətlərə aiddir:

- paltar və ayaqqabı
- ✓ qələmlər və flomasterlər
- taxıl və çörək
- dəftərlər və piroqlar
- rəng və fırça

331. Tamamlayıcı nemətlərə aiddir:

- qələm və flomaster
- dəftər və pirocna
- kabab və qoyun əti
- ✓ avtomobil və benzin
- pivə və kvas

332. Tələbin qiymət üzrə elastikliyi göstərir:

- qiymətin azalması zamanı tələbin həcmnin aşağı düşməsi
- ✓ qiymətin 1% dəyişməsi zamanı tələbin həcmnin nisbi dəyişməsi
- tələbin həcmnin resursların qiymətindən asılılığı
- tələbə təsir edən qeyri - qiymət amillərinin dəyişməsi zamanı təklifin həcmnin dəyişməsi
- qiymətin artması zamanı tələbin həcmnin artması

333. İqtisadi nəzəriyyədə hansı müddəa tələb və təklif qaydalarından biri deyildir?

- təklif ixtisarı tarazlı qiymətin artmasına və tarazlı əmtəə miqdarının azalmasına səbəb olur
- tələbin azalması tarazlı qiymətin və tarazlı əmtəə miqdarının aşağı enməsinə gətirib çıxarır
- ✓ tələbin azalması tarazlı qiymətin aşağı düşməsinə və tarazlı əmtəə miqdarının artmasına gətirib çıxarır
- əmtəənin təklifinin artması tarazlı qiymətin azalması və tarazlı əmtəə miqdarının artması ilə nəticələnir
- tələbin artması həm tarazlı qiymətin, həm də tarazlı əmtəə miqdarının artmasına səbəb olur

334. Sadalananlardan hansı bazar tarazlığı vəziyyətinin səciyyəsinə aid deyildir?

- əmtəəyə tələb və təklif üst-üstə düşür
- ✓ tarazlıq şəraitində qiymət üzrə əmtəəyə tələb elastikliyi 1-ə bərabərdir
- əmtəə tarazlıq qiymətilə satılır
- tarazlıq istənilən rəqabət bazarında yarana bilər
- tarazlıq resursların bölgüsü səmərəliliyini əks etdirir

335. Hansı halda həm tələbin həcmnin, həm də təklifin həcmnin azalması zamanı əmtəənin qiyməti artar?

- əgər tələbin həcmi təklifin həcminə nisbətən daha çox azalmışdırsa
- ✓ əgər təklifin həcmi tələbin həcminə nisbətən daha çox azalmışdırsa
- əgər alıcıların gəlirləri artmışdırsa
- belə ola bilməz
- əgər bu əmtəə üçün əmtəə-əvəzədiciləri varsa

336. Əgər əmtəənin qiyməti tələb və təklif ayrılığının kəsişmə nöqtəsindən yüksəkdirsə, onda:

- əmtəə defisiti meydana çıxar
- ✓ əmtəə artıqlığı əmələ gələr
- tələbin həcmi artar
- həç nə baş verməz

- təklifin həcmi azalar

337. Əgər əmtəəyə təklif və tələb artarsa, onda:

- tarazlı qiymət artar
- ✓ əmtəənin tarazlı həcmi artar
- tarazlı qiymət azalar
- heç nə dəyişməz
- əmtəənin tarazlı həcmi azalar

338. Əmtəə bazarında yeni istehsalçıların meydana çıxması səbəb olur:

- qiymətin artması və təklifin həcmnin çoxalmasına
- ✓ təklifin artması və qiymətin azalmasına
- qiymətin artması və təklifin həcmnin azalmasına
- əmtəə bazarında heç nə dəyişmir
- qiymətin və təklifin həcmnin azalmasına

339. Hər bir mövcud anda bazarda yaranan şərtlərin məcmusu-bu:

- bazar mexanizmidir
- ✓ bazarın konyunkturudur
- son faydalılıq qanunu
- bazar tarazlığı
- dəyər qanunu

340. Tələb əyrisi aşağıdakını əks etdirən xətti təcəssüm etdirir:

- tələb və təklifin qarşılıqlı əlaqəsi
- ✓ əmtəənin qiymətinin dəyişməsindən asılı olana tələbin həcmnin dəyişməsi
- alıcıların bu əmtəəni əldə etmək arzusu
- tələbin kəmiyyətinin müxtəlif amillərdən asılılığı
- alıcıların gəlirlərinin dəyişməsindən asılı olaraq tələbin dəyişməsi

341. Əmtəə və xidmətlər bazarında müvazinət yaratmaq üçün:

- bu əmtəə həmişə dəbdə olmalıdır
- ✓ tələbin həcmi təklifin həcminə bərabər olmalıdır.
- texnologiyanın səviyyəsi tədricən dəyişməlidir.
- əmtəə və xidmətlər bazarında müvazinət yaratmaq mümkün deyil
- qiymət istehsal xərclərilə mənfəətin cəminə bərabər olmalıdır.

342. Bazar mexanizmi elementinə aid deyil:

- qiymət
- ✓ sadalanan hamısı aiddir
- tələb
- sadalanan heç biri aid deyil
- təklif

343. Aşağıdakı terminlərdən hansı insanların məhsulu almaq imkanları və istəklərini əks etdirir:

- tələbat
- ✓ tələb
- istək
- faydalılıq
- zərurət

344. Tələb qanununa müvafiq olaraq, əmtəənin qiyməti artarsa:

- tələb də artır
- √ tələbin kəmiyyəti azalır
- tələbin kəmiyyəti artır
- istehsalçıların arasında rəqabət güclənir
- tələb azalır

345. Təklif qanunu əks etdirir:

- satılan məhsulun miqdarı ilə qiyməti arasındakı əks əlaqəni
- √ satılan məhsulun miqdarı ilə qiyməti arasındakı birbaşa əlaqəni
- hər bir əmtəənin elastiklik dərəcəsini
- tələb və təklif arasındakı əlaqəni
- elastik və qeyri-elastik əmtəələr arasındakı əlaqəni

346. Ev təsərrüfatının maddi bazasının yaradılması insan kapitalının formalaşmasının hansı mərhələsində baş verir?

- bütün sadalanan mərhələlərə aiddir
- √ insan kapitalının yaranması mərhələsi
- insan kapitalının istehsalı mərhələsi
- sadalanan mərhələlərdən heç birinə aid deyil
- insan kapitalının reallaşdırılması mərhələsi

347. Ailə sahibkarlığı insan kapitalının formalaşmasının hansı mərhələsinə aiddir?

- insan kapitalının yaranması mərhələsi
- sadalanan mərhələlərdən heç birinə aid deyil
- bütün sadalanan mərhələlərə aiddir
- √ insan kapitalının reallaşdırılması mərhələsi
- insan kapitalının istehsalı mərhələsi

348. Ev təsərrüfatının iqtisadi funksiyalarına aid deyil:

- resursların bölgüsü funksiyası
- istehlak funksiyası
- sadalananlardan heç biri iqtisadi funksiyalara aid deyil
- istehsal funksiyası
- √ bütün sadalananlar iqtisadi funksiyalara aiddir

349. Ev təsərrüfatının sosial funksiyalarına aid deyil:

- uşaqların doğulması
- bütün sadalananlar ev təsərrüfatının sosial funksiyalarına aiddir
- uşaqların saxlanması
- √ gəlirin ailə daxilində bölgüsü
- uşaqların tərbiyəsi

350. Bazar iqtisadiyyatında ev təsərrüfatının rolunun səciyyəliyinə aid deyil:

- ev təsərrüfatı - əhalinin gəlirlərini formalaşdıran subyektdir
- ev təsərrüfatı əhalinin məşğulluğunun xarakterini, onun ictimai istehsal və ev əməyi arasında bölgüsünü müəyyən edir
- ev təsərrüfatı - əmək resurslarının təkrar istehsalının əsas subyektidir
- √ ev təsərrüfatı iqtisadiyyatda tənzimləyici funksiyasını yerinə yetirir
- ev təsərrüfatı gəlirlərdən istifadənin xarakterini müəyyən edir

351. Ev təsərrüfatının iqtisadi səciyyəsinə aid deyil:

- ev təsərrüfatının üzvlərinin məşğulluğu
- ev təsərrüfatının üzvlərinin peşəkar hazırlığı
- fərdi əmək fəaliyyəti
- √ bütün sadalananlar aiddir

- ev təsərrüfatının əmək qabiliyyətli üzvlərinin sayı

352. Ev təsərrüfatının əmlak səciyyələrinə aid deyil:

- ✓ ev təsərrüfatının üzvlərinin təhsil səviyyəsi
- maddi-məişət nemətləri ilə təmin olunma
- evin xarakteri
- bütün sadalananlar ev təsərrüfatının əmlak xarakteristikalarına aiddir
- torpaq sahəsinin, bağın mövcud olub-olmaması

353. Ev təsərrüfatlarını onların gəlirliliyi əsasında necə təsnif etmək olar?

- ev təsərrüfatının üzvlərinin ortalama gəliri üzrə
- əsas gəlir mənbələri üzrə
- ev təsərrüfatının müstəqil dolanışıq vasitələri mənbəyinə malik olan üzvlərinin sayına görə
- ✓ bütün sadalanan təsnifatlar mümkündür
- öhdədə olanların sayına görə

354. Ev təsərrüfatlarının demoqrafik təsnifatına aid deyil:

- ev təsərrüfatının üzvlərinin sayı
- ev təsərrüfatının üzvlərinin yaşı
- ev təsərrüfatının üzvlərinin milli tərkibi
- ev təsərrüfatının üzvlərinin qohumluq dərəcəsi
- ✓ ev təsərrüfatının harada yerləşməsi

355. İqtisadi vahid kimi ev təsərrüfatı üçün səciyyəvi əlamət hansıdır?

- hər bir ev təsərrüfatı, sanki bir insandan ibarət olduğu kimi, vahid qərar qəbul edir
- sadalananlar hamısı səhvdir
- hər hansı ev təsərrüfatı, qərar qəbul edərkən, öz ehtiyaclarının maksimum təmin edilməsinə nail olmağa çalışır
- ✓ sadalananlar hamısı doğrudur
- ev təsərrüfatları istehsal amillərinin tam səlahiyyətli sahibləridir və onların əmtəə və xidmətlərin istehsalçılara satışı haqqında müstəqil qərarlar qəbul edirlər

356. "Ailə" və "ev təsərrüfatı" anlayışlarının fərqi nədən ibarətdir?

- ev təsərrüfatına ailə üzvləri ilə qohumluq əlaqələri olmayan şəxslər də daxil ola bilər
- sadalananlar hamısı səhvdir
- ailəsi olmayan tənha insan ev təsərrüfatı hesab edilir
- ✓ sadalananlar hamısı doğrudur
- ev təsərrüfatı bir neçə ailədən ibarət ola bilər

357. Ev təsərrüfatının hansı müasir modelində ayrılıqda götürülmüş ev təsərrüfatının konkret hədəfləri bütün sosial-iqtisadi və institusional mühitin təsirinə məruz qalır?

- sadalanan modellərin heç birində
- nuklear modeldə
- ✓ institusional modeldə
- ənənəvi modeldə
- neoklassik modeldə

358. Hansı müasir modeldə ev təsərrüfatının səmərəli fəaliyyət göstərən təsərrüfatçılıq subyekti kimi təqdim edilmişdir?

- institusional modeldə
- nuklear modeldə
- ✓ neoklassik modeldə
- ənənəvi modeldə
- sadalanan modellərin heç birində

359. Hansı elmi konsepsiyada ailənin sosial davranışı daha ətraflı tədqiq edilmişdir?
- ailənin yeni iqtisadi nəzəriyyəsində
  - funksionalist konsepsiyada
  - sadalananlardan heç birində
  - münaqişə nəzəriyyəsində
  - ✓ mübadilə nəzəriyyəsində
360. Hansı elmi konsepsiyada ailəyə eyni marağa malik olan bütöv bir vahid kimi baxılır?
- münaqişə nəzəriyyəsində
  - sadalananlardan heç birində
  - ailənin yeni iqtisadi nəzəriyyəsində
  - mübadilə nəzəriyyəsində
  - ✓ funksionalist konsepsiyada
361. Hansı elmi konsepsiyada iddia edilir ki, ailə üzvlərinin maraqları fərqlənə bilər?
- ailənin yeni iqtisadi nəzəriyyəsində
  - sadalananlardan heç birində
  - mübadilə nəzəriyyəsində
  - ✓ münaqişələr nəzəriyyəsində
  - funksionalist konsepsiyada
362. Q. Bekker və T. Şultsun "Ailənin yeni iqtisadi nəzəriyyəsi" nə vaxt yaranıb?
- XIX əsrin sonunda
  - XXI əsrin lap əvvəlində
  - XX əsrin 90-cı illərində
  - ✓ XX əsrin 50-60-cı illərində
  - XX əsrin 20-ci illərində
363. İ. Baxofenin "Ana hüququ" kitabı hansı ildə nəşr edilib?
- 1889.0
  - 1901.0
  - 1850.0
  - 1875.0
  - ✓ 1861.0
364. Ev təsərrüfatının öyrənilməsinin banisi kim hesab edilir?
- V. Pareto
  - K. Marks
  - A. Smit
  - Q. Qossen
  - ✓ İ. Baxofen
365. Həyat fəaliyyəti sosial, iqtisadi və mənəvi ehtiyacların reallaşdırmasına yönəldilmiş insanların bilərəkdən qohumluq əlaqələri və məişətin ümumiliyi əsasında təşkil edilmiş kiçik qrupu necə adlanır?
- ✓ ailə
  - cəmiyyət
  - firma
  - istehlakçılar
  - müəssisə
366. Ailə büdcəsinin xərclərinə aid deyildir:
- vergilər

- ictimai təşkilatlara ödənişlər
- kommunal xidmətlərin ödənişi
- ✓ dövlət transfertləri
- istehlak əmtəələrinə xərclər

367. Ailə büdcəsinin gəlirlərinə daxil deyil:

- əməkhaqqı
- dövlət transfert ödənişləri
- mülkiyyətdən gəlirlər
- sahibkarlıqdan gəlir
- ✓ ictimai təşkilatlara ödənişlər

368. Ev təsərrüfatının bütün gəlirləri və xərcləri təşkil edir:

- əmtəə və xidmətlərin dövrünü
- əmtəə axınını
- resurslar axınını
- ✓ ailə büdcəsinə
- pul axınını

369. Ev təsərrüfatının məqsədi:

- mənfəətin maksimumlaşdırılması
- iş qüvvəsinin hərəkətinin maksimumlaşdırılması
- əmtəə və xidmətlərin istehlakının maksimumlaşdırılması
- ✓ faydalılığın maksimumlaşdırılması
- rentanın maksimumlaşdırılması

370. Keynsçi yanaşmaya əsasən dövlətin iqtisadi tənzimlənməsinin əsas məqsədi hesab olunur:

- iqtisadi artım və inflyasiyanın aşağı səviyyəsi
- ✓ stabil iqtisadi artım və məşğulluğun yüksək səviyyəsi
- məşğulluğun yüksək səviyyəsi və inflyasiyanın aşağı səviyyəsi
- tsikli təbəddüdlərin olmaması
- dünya bazarında ekspansiya

371. Dövlətin öz funksiyalarını həyata keçirməsi üçün zəruri pul fondları yaratmaq məqsədilə məcmu ictimai məhsulun bir hissəsinin bölgüsü, təkrar bölgüsü və istehlakı ilə əlaqədar iqtisadi münasibətlər sahəsi belə adlanır:

- dövlət tənzimləməsi
- doğru cavab yoxdur
- iqtisadi siyasət
- ✓ dövlət maliyyəsi
- iqtisadiyyatda dövlət sektoru

372. Dövlətin bazar iqtisadiyyatını tənzimləməsinin səmərəliliyini təmin edən tələblərə aid deyil:

- milli spesifikliyin nəzərə alınması
- dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin müsbət və mənfi nəticələri üzərində nəzarət
- bazar əlaqələrinin qırılmasına yol verməmək
- ✓ iqtisadiyyatda dövlət sektorunun olmaması
- əsasən iqtisadi tənzimləmə metodlarının tətbiq edilməsi

373. Dövlətin ictimai istehsalı yönümlətmək prosesi belə adlanır:

- hüquqi tənzimləmə
- innovasiya siyasəti
- dövlət sahibkarlığı
- ✓ indikativ planlaşdırma

- fiskal siyasət

374. Deyilənlərdən hansı doğru deyil?

- İqtisadi tənzimləyicilər bazar iqtisadiyyatının təbiətinə ən çox uyğun gəlir
- Dolayısı ilə müdaxilə dövlətin müəyyən iqtisadi siyasət aparmasını nəzərdə tutur
- Hüquqi tənzimləyicilər qanunvericilik bazasının yaradılmasına və qanunlara əməl olunması üzərində nəzarətə yönümlənir
- ✓ Dövlətin bazar iqtisadiyyatına birbaşa müdaxiləsi qeyri-mümkündür
- İnzibati tənzimləyicilər iqtisadi subyektlərin birbaşa dövlət orqanlarının qərarlarına tabe olması ilə bağlıdır

375. Milli maraqların dünya iqtisadiyyatında realizə olunmasına daxil deyil:

- dövlətin müəyyən xarici ticarət siyasətinin aparılması
- kapitalın beynəlxalq hərəkəti üzərində nəzarət
- iş qüvvəsinin beynəlxalq miqrasiyası üzərində nəzarət
- valyuta məzənnələrinə təsir
- ✓ antiinflasiya siyasətinin aparılması

376. İqtisadiyyatın dövlət tənzimləməsi istiqamətlərinə aid deyil:

- regional siyasət
- institusional siyasət
- ✓ sadalananların hamısı aiddir
- sosial siyasət
- xarici iqtisadi siyasət

377. Deyilənlərdən hansı doğru deyil?

- Xarici effektlərin tənzimlənməsini dövlət öz üzərinə götürür
- Dövlət informasiyanın asimmetrikliliyini əmtə və xidmətlərin keyfiyyəti üzərində nəzarət vasitəsi ilə zəiflədə bilər
- Dövlətin funksiyalarından biri gəlirlərin təkrar bölgüsüdür
- Dövlətin antitsiklik siyasəti iqtisadiyyatda tsiklik artıb-azalmaların yumşaldılmasına yönümlənir
- ✓ Dövlət inhisarların yaranmasına həmişə və hər yerdə manne olmalıdır

378. Dövlətin əsas qollarına nə aid deyil?

- Məhkəmə sistemi
- Sadalananların heç biri aid deyil
- Qanunvericilik orqanları
- İcra orqanları
- ✓ Sadalananların hamısı aiddir

379. Deyilənlərdən hansı doğru deyil?

- ✓ A.Smit hesab edirdi ki, dövlət iqtisadi proseslərə fəal müdaxilə etməlidir
- Dövlət cəmiyyətin iqtisadi və sosial inkişafının məhsuludur
- Dövlət millətin qalması və inkişafını təmin edən müəyyən funksiyaların yerinə yetirilməsinə tələbat nəticəsində yaranmışdır
- Dövlət öz fəaliyyətini özünün formalaşdırdığı hökumət vasitəsilə həyata keçirir
- Monetaristlər hesab edirlər ki, dövlət öz xərclərini məhdudlaşdırmalıdır

380. Düzgün olmayanı göstərin:

- bazar iqtisadiyyatının dövlət tənzimlənməsinin funksiyalarından biri pul tədavülünün tənzimlənməsidir
- bazar iqtisadiyyatında dövlət tənzimlənməsinin funksiyalarından biri regional siyasətin həyata keçirilməsidir
- dövlət antitsiklik siyasəti böhran zamanı tələb, investisiya və məşğulluğu stimullaşdırmaqla həyata keçirir
- ✓ bazar iqtisadiyyatında dövlət mülkiyyətçi ola bilməz
- dövlət gəlirinin yenidən bölgüsünü dövlət büdcəsi vasitəsi ilə həyata keçirir

381. Aşağıdakılardan düz olmayanı göstərin:

- rəqabətin qorunması dövlətin bazar iqtisadiyyatında ən mühüm funksiyasıdır
- bazar iqtisadiyyatında inhisarlaşma meyləli mövcuddur
- dövlət büdcəsində gəlir və xərclərin uyğunlaşdırılması məsələsini dövlət həll etməlidir
- ✓ dövlət tənzimlənməsinin neoliberal konsepsiyası keynsçi ilə müqayisədə daha səmərəlidir
- ekologiya ilə əlaqədar xarici effektlərin dövlət tənzimlənməsi müasir dünyada mühüm əhəmiyyətə malikdir

382. Keyninin dövlət tənzimlənməsi konsepsiyası hansı ölkənin hökumətinin hansı iqtisadi siyasətində daha dolğun tətbiq edilmişdir:

- Q.Kollun Almaniya
- U.Çerçilin Böyükbritaniya
- M.Tetçerin Böyükbritaniya
- R.Reyqanın ABŞ-da
- ✓ F.Ruzveltin ABŞ-da

383. Doğru olmayanı göstərin:

- dövlət öz fəaliyyətini onun formalaşdırdığı hökumət vasitəsi ilə həyata keçirir
- bütün cavablar doğrudur
- dövlət cəmiyyətin iqtisadi və sosial inkişafı nəticəsində yaranır
- müxtəlif iqtisadi nəzəriyyələr dövlətin iqtisadiyyatda rolunu fərqli şəkildə müəyyənləşdirirlər
- ✓ dövlət cəmiyyətə kənardan zorla qəbul etdirilmiş qüvvədir

384. Əhali gəlirlərinin yenidən bölünməsi dövlətin funksiyalarından hansına aiddir:

- xarici effektlərin tənzimlənməsi
- iqtisadi sabilliyin qorunması
- rəqabətli mühitin qorunması
- ✓ sosial funksiya
- institusional funksiya

385. Qloballaşma şəraitində hansı meyl meydana gəlir?

- iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin zəifləməsi
- ✓ iqtisadiyyatın tənzimlənməsi üzrə dövlətin funksiyalarının bir hissəsinin dövlətlərarası səviyyəyə köçürülməsi
- dövlətin sosial funksiyalarının güclənməsi
- dövlətin sosial funksiyalarının zəifləməsi
- iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsinin güclənməsi

386. Dövlətin institusional siyasəti nəzərdə tutmur:

- makroiqtisadi sabilliyin təmin edilməsi
- ✓ ayrı-ayrı regionların iqtisadi inkişafındakı fərqlərin aradan qaldırılması
- yaxşı investisiya mühitinin yaradılması
- bütün adları çəkilən məqsədlər nəzərə alınır
- ətraf mühitin mühafizə edilməsi

387. Dövlətin sosial funksiyası nəzərdə tutmur:

- sosial sahənin genişləndirilməsini
- ✓ iqtisad elminin sosial - institusional istiqamətinin prinsipləri əsasında iqtisadi siyasətin həyata keçirilməsini
- sosial təminat xidmətlərinin keyfiyyət və kəmiyyətinin artırılmasını
- bütün yuxarıda sadalananlar nəzərə alınır
- əhalinin sosial müdafiə olunan tərkib hissəsinin genişləndirilməsini

388. Bazar iqtisadiyyatının dövlətə xas olmayan funksiyaları göstərin:

- bazarın mənfi tərəfinin kompensasiya edilməsi
- ✓ qiymətlərin mərkəzləşdirilmiş şəkildə təyin edilməsi
- bazar münasibətləri iştirakçıların sosial qarantlarının təmin edilməsi
- işsizliyin azaldılmasına dair tədbirlərin həyata keçirilməsi

- fiskal siyasətin həyata keçirilməsi

389. Dövlətin bazara birbaşa təsiri alətini göstərin:

- milliləşdirmə, özəlləşdirmə
- ✓ bütün sadalananlar
- məqsədli maliyyələşdirmə
- sadalananlardan heç biri
- dövlət alışmaları

390. İqtisadiyyatın bazar təşkilinin çatışmamazlıqlarından birini göstərin:

- əmtəə - pul balanslaşdırılması
- ✓ ictimai nemətlərin istehsalını təmin etmir
- subyektlərin iqtisadi bərabərliyi
- resursların bazar qanunlarına uyğun bölgüsü
- azad qiymətqoyma

391. Dövlət optimal qərar qəbul edə bilmir, çünki səmərəsizliyin daxili mənbələri haqqında məlumatlıdır. Bu mənbələrə aiddir:

- byurokratizm
- ✓ bütün yuxarıda göstərilənlər
- korrupsiya
- göstərilənlərin heç biri
- lobbirlənmə

392. Dövlətin iqtisadiyyata birbaşa təsir metoduna aid deyil:

- bütün sadalanan metodlar aiddir
- dövlət sahibkarlığı
- ✓ indikativ planlaşdırma
- qanunverici bazanın yaradılması
- xüsusi biznesin məhdudiyəti

393. Dövlətin iqtisadiyyata dolayı təsir metoduna aid deyil:

- pul - kredit siyasəti
- ✓ dövlət sahibkarlığı
- vergi siyasəti
- büdcə siyasəti
- indikativ planlaşdırma

394. Dövlətin iqtisadiyyata təsirinin belə metodu yoxdur:

- iqtisadi
- ✓ xarici iqtisadi
- hüquqi
- bütün sadalanan formalar mövcuddur
- inzibati

395. Dövlətin maksimal funksiyasına aiddir:

- gəlirlərin yenidən bölgüsü
- ✓ bütün sadalananlar
- dünya bazarında milli mənafehlərin reallaşması
- sadalananlardan heç biri
- antiinflasiya siyasəti

396. Dövlətin minimal funksiyasına aid deyil:

- antiinhisar tənzimlənmə
- ✓ antitsiklik tənzimlənmə
- pul tədavülünün səmərəli təşkili
- ictimai nemət istehsalının təmin edilməsi
- xarici effektlərin tənzimlənməsi

397. Bazarın uğursuzluqlarına aid deyil:

- xarici effektlərin mövcudluğu
- ✓ siyasi proseslərin qeyri - təkmilliyi
- monolizm
- ictimai nemətlərin istehsalının olmaması
- informasiya asimetriyası

398. Monetarist konsepsiyaya əsasən iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsində əsas hal nə hesab olunur?

- antitsiklik tənzimlənmə
- ✓ tədavüldə pul kütləsinə nəzarət
- səmərəli tələbin həvəsləndirilməsi
- xarici iqtisadi əlaqələrin həvəsləndirilməsi
- məşğulluğun kəmiyyətinin artırılması

399. «Reyqanomika» iqtisadi siyasəti hansı iqtisadi məktəbin ideyaları əsasında yaradılıb?

- marjinalist
- ✓ monetarist
- marksist
- merkantilist
- keynsçi

400. Fiziokratların fikrincə, dövlətin funksiyasına aid deyil:

- mülkiyyətin müdafiəsi
- ✓ ticarətin tənzimlənməsi
- ictimai xarakter daşıyan müəssisələrin saxlanılması
- bütün sadalananlar aiddir
- ümumi təhsil

401. Dövlətin gücünün əhalinin rifahında, müdafiə qüdrətində və dövlətə etibar etməyində kimi görürdü?

- Aristotel
- ✓ Konfutsi
- Makiavelli
- Platon
- İbn Xəldun

402. Hansı elmi istiqamət dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin məhdudluğunu müdafiə edir?

- keynsçi
- ✓ neoliberal
- sosial - institusional
- marksist
- marjinal

403. Müasir iqtisadi nəzəriyyədə dövlətin iqtisadiyyata aktiv müdaxiləsinin əsas ideoloqu kim olub?

- M. Fridman
- ✓ D. M. Keyns
- İ. Şumpeter
- P. Samuelson

- A. Marşall
- 404.** Hansı elmi istiqamət dövlətin əsas məqsədini ticarətin həvəsləndirilməsi və daxili bazarın müdafiə edilməsində görürdü?
- burjua siyasi iqtisadı
  - ✓ merkantilistlər
  - fiziokratlar
  - marjinalistlər
  - proletar siyasi iqtisadı
- 405.** Rusiya firması Azərbaycanda işləyir. Onun mənfəəti buraya daxil edilməlidir:
- Həm Azərbaycanın, həm də Rusiyanın ümumi daxili məhsuluna
  - onun gəliri heç yerə daxil edilməməlidir
  - Nə Azərbaycanın, nə də Rusiyanın ümumi milli məhsuluna
  - ✓ Azərbaycanın ümumi daxili məhsuluna və Rusiyanın ümumi milli məhsuluna
  - Azərbaycanın ümumi milli məhsuluna və Rusiyanın ümumi daxili məhsuluna
- 406.** İqtisadiyyatda artıq istehsal böhranları hansı vaxtdan müşahidə olunmağa başlanmışdır?
- XVII əsrin ortalarından
  - XX əsrin əvvəlindən
  - XIX əsrin sonundan
  - ✓ XIX əsrin əvvəlindən
  - XVIII əsrin əvvəlindən
- 407.** İqtisadi tsikllərin endogen səbəblərinə aid deyil:
- istehsalın strukturunda uyğunsuzluqlar
  - kifayət etməyən istehla
  - investisiyaların çatışmazlığı
  - ✓ yeni ərazilərin mənimsənilməsi
  - pul tədaviünün pozulması
- 408.** Vaxtaşırı olaraq əmtəələrin artıq istehsalı ilə bağlı tsikllər belə adlanır:
- ehtiyatlar tsiklləri
  - uzun tsikllər
  - investisiya tsiklləri
  - ✓ sənaye tsiklləri
  - tikinti tsiklləri
- 409.** İqtisadi tsikllərin ekzogen səbəblərinə aid deyil:
- siyasi amillər
  - qıtlıqlar
  - böyük elmi ixtiralar
  - ✓ investisiyaların çatışmazlığı
  - əhalinin miqrasiyası
- 410.** Böyük ixtiraların səbəb olduğu tsiklləri bu şəxs kəşf etmişdir:
- A. Juqlyar
  - Y. Slutski
  - S. Kuznets
  - K. Marks
  - ✓ N. Kondratyev
- 411.** Həkimə yalnız katib-referent işini təklif edirlər. Bu şəxs işsizliyin hansı növünə aiddir?

- friksion
- mövsümi
- ✓ struktur
- tsiklik
- işsiz deyil

412. Əmək birjasında qeydiyyatda alınmış və tezliklə iş almağa ümid edən insan hansı kateqoriyaya aiddir?

- məşğul
- iqtisadi qeyri-aktiv
- əmək qabiliyyəti olmayan
- natamam məşğul
- ✓ işsiz

413. Ümumi milli məhsul nədir?

- ölkə ərazisində istehsal edilmiş bütün son məhsulların və xidmətlərin məbləği
- ölkədə istehsal edilmiş bütün gəlirlərin cəmi
- daxili və xarici bazarda realizə edilmiş bütün əmtəələrin məbləği
- ölkədə istehsal edilmiş bütün əmtəələrin məbləği
- ✓ milli şirkətlər tərəfindən istehsal edilmiş bütün son məhsulların və xidmətlərin məbləği

414. Ümumi daxili məhsul nədir?

- milli şirkətlər tərəfindən istehsal edilmiş bütün son məhsulların və xidmətlərin məbləği
- daxili və xarici bazarda realizə edilmiş bütün əmtəələrin məbləği
- ölkədə istehsal edilmiş bütün əmtəələrin məbləği
- ✓ ölkə ərazisində istehsal edilmiş bütün son məhsulların və xidmətlərin məbləği
- ölkədə istehsal edilmiş bütün gəlirlərin cəmi

415. Düzgün olmayan fikri tapın:

- iqtisadi artım həyat səviyyəsinin artmasına doğru aparır
- iqtisadi artım dünya bazarında ölkənin vəziyyətini yaxşılaşdırır
- iqtisadi artım ölkənin müdafiə qabiliyyətini artırmağa imkan yaradır
- iqtisadi artım təhsil səviyyəsini yüksəltmək üçün ilkin şərait yaradır
- ✓ iqtisadi artım təbii resursların artımına imkan yaradır

416. İnkişaf etmiş ölkələrdə iqtisadi artımın ən əhəmiyyətli səbəbi budur:

- iş vaxtı müddətinin artırılması
- istehsalatda məşğul əhəlinin sayının artırılması
- tətbiq edilən təbii resursların keyfiyyətinin yaxşılaşması
- ✓ istehsalda texnoloji təkmilləşdirmələr
- tətbiq edilən kapitalın artırılması

417. Korporasiyaların mənfəəti bu kəmiyyətlərdən hansını hesablayarkən nəzərə alınır:

- sərəncamda qalan gəlir
- şəxsi gəlir
- xərclər üzrə ümumi milli məhsul
- xalis milli məhsul
- ✓ gəlirlər üzrə ümumi milli məhsul

418. Xərclər üzrə hesablanmış ümumi milli məhsula bu kəmiyyətlərdən hansı daxil edilmir?

- ümumi investisiyalar
- idxal
- dövlət satınalmaları
- ✓ işçilərin əmək haqqı

- ev təsərrüfatlarının əmtəələrin dəyərinin ödənişinə xərcləri

419. Ümumi daxili məhsulun həcmi təyin edilərkən aşağıda sadalanan kəmiyyətlərdən hansı nəzərə alınmır?

- korporasiyaların mənfəəti
- kreditə alınmış kapital üçün faizlər
- əmək haqqı
- ✓ dövlət transfertləri
- dövlət satınalmaları

420. Sadalananlardan hansı ümumi milli məhsulun tərkibinə daxildir?

- ✓ kitab mağazasındakı yeni dərsliyin dəyəri
- işlənmiş avtomobil alınması
- ev sahibəsinin xidmətləri
- əridilərək çuqun halına salınmış dəmir filizinin dəyəri
- şirkətin səhmlərinin alınması

421. İqtisadi inkişafın əks etdirən əsas istiqamətlərdən biri:

- urbanizasiya vəziyyətinin yaxşılaşdırılması
- təhsil və səhiyyənin səviyyəsinin yüksəldilməsi
- ✓ iqtisadi artımın sürəti
- ətraf mühitin qorunması
- iqtisadiyyatın strukturası

422. Qiymətlərin ümumi səviyyəsinin davamlı və ardıcıl olaraq yuxarı qalxması necə adlanır?

- iqtisadi artım
- işsizlik
- staqflyasiya
- ✓ inflyasiya
- deflyasiya

423. Aşağıdakılardan hansılar inflyasiyanın sürətli artım növünə aid deyil?

- sürətli
- ifrat (hiper)
- hamısı aiddir
- ✓ gözlənilən
- mülayim

424. Qısamüddətli işsizliyə aiddir:

- friksion, tsiklik
- tsiklik, friksion
- struktur, tsiklik
- ✓ mövsümi, friksion
- mövsümi, tsiklik

425. Uzunmüddətli işsizliyə aiddir:

- friksion, struktur
- tsiklik, friksion
- mövsümi, tsiklik
- ✓ tsiklik, struktur
- mövsümi, friksion

426. 2-4 ili əhatə edən tsikllər:

- Jüglər tsiklləri
- sənayə tsiklləri
- √ Kitçin tsiklləri
- Kondratyev tsiklləri
- tikinti tsiklləri

427. İqtisadi böhran, durğunluq, canlanma, yüksəlişin dövrü olaraq təkrarlanması:

- iqtisadi artım
- iqtisadi səmərəlik
- √ iqtisadi tsikl
- iqtisadi inkişaf
- təsərrüfat fəaliyyəti

428. Bir-birini ardıcıl əvəz edən tsiklin fazalarını iqtisadçılardan kim müəyyənləşdirmişdir:

- J.Sismondi
- D.Kondratyev
- Q.Xabler
- K.Mitçel
- √ K.Marks

429. Aşağıdakılardan hansılar iqtisadi tsikl fazalarına aid deyil?

- yüksəliş
- canlanma
- böhran
- durğunluq
- √ işsizlik

430. Əhalinin hər nəfərinə düşən maddi nemətlərin və xidmətlərin kəmiyyət və keyfiyyətini əks etdirən göstərici:

- yaşayış vasitələri
- əmək haqqı
- həyat göstəricisi
- √ həyat səviyyəsi
- həyat tərzı

431. İqtisadi artımın əsas məqsədi:

- iqtisadiyyatın keyfiyyətcə yaxşılaşdırmaq
- sərbəst vaxtın və investisiyanın artırılması
- insan kapitalının investisiyalaşdırılması
- √ əhalinin maddi rifahının yüksəldilməsi, iqtisadi təhlükəsizliyin təmin olunması
- investisiyanın həcmının artırılması

432. Aşağıdakılardan biri iqtisadi artımın amillərinə daxil deyil:

- təbii resursların kəmiyyət və keyfiyyəti
- resursların səmərəli bölgüsü
- əsas kapitalın həcmi
- texniki tərəqqi
- √ mülkiyyətin növləri

433. İqtisadi artımın hansı əsas tipləri var?

- sabit inkişaf tipi
- sürətli inkişaf tipi
- ekstensiv və sabit tipi
- intensiv və sürətli tipi

✓ ekstensiv və intensiv tipi

434. İqtisadi artım nədir?

✓ real ÜDM-in mütləq həcmnin və adambaşına düşən real ÜDM-in artımı

- istehsal amillərinin sahələr arasında bölgüsü
- bank faizlərinin aşağı salınması, istehsalı genişləndirmək
- resursların sahələr arasında bölgüsü
- amortizasiya ayırmaları hesabına istehsalı genişləndirmək, ÜDM-in amillərinin kəmiyyətinin saxlanması

435. Həyat səviyyəsi kateqoriyası ilk dəfə kim tərəfindən istifadə edilmişdir?

- C.Mill
- A.Marşal
- C.Klark
- ✓ K.Marks
- D.Rikardo

436. Ölkənin istehsalının inkişaf dərəcəsini, onun əhalisinin rifah halını ən real müəyyən edən göstərici:

- ümumi milli məhsul
- ümumi daxili məhsul
- milli gəlir
- xalis milli məhsul
- ✓ adambaşına düşən ümumi milli məhsul

437. ÜDM-i necə ölçmək olar?

- gəlirlərə və istehlaka görə
- hamısı düzdür
- istehsala və istehlaka görə
- ✓ gəlirlərə və xərclərə görə
- xərclərə və istehlaka görə

438. Müəyyən bir dövr ərzində cəmiyyətin yaratdığı maddi nemətlərin məcmu dəyəri:

- ümumi milli məhsul
- ümumi gəlir
- ümumi daxili investisiya
- ✓ ümumi ictimai məhsul
- ümumi daxili məhsul

439. İqtisadi siyasətin belə növü yoxdur:

- institusional-hüquqi siyasət
- xarici ticarət siyasəti
- ✓ inhisarçılıq siyasəti
- antisiklik siyasət
- sosial siyasət

440. İqtisadi siyasətin obyektidir:

- pul tədavülü
- məşğulluq
- rəqabət mühiti
- ✓ sadalananların hamısı
- iqtisadiyyatın sahəvi strukturu

441. İqtisadi siyasətin subyektlərinə aid deyil:

- hökumət
- həmkarlar ittifaqları
- siyasi partiyalar
- ✓ sosial təminat
- parlament

442. Dövlətin daxili qeyri-stabillik mənbələri var. Hansı bu mənbələrə aid deyil?

- bürokratiya
- sadalanlardan heç biri
- korrupsiya
- ✓ sadalanan hamısı
- lobbiçilik

443. Dövlətin uğursuzluqlarının səbəbinə aid deyil:

- siyasi proseslərin qeyri təkmilliyi
- bütün sadalananlar aiddir
- bürokratiya üzərində nəzarətə məhdudiyət
- ✓ qeyri təkmil rəqabətin olması
- zəruri informasiya qərarlarının qəbul edilməsi məhdudiyəti

444. İqtisadiyyatın tənzimlənməsi prosesində dövlətin qeyri səmərəli qərarlar qəbul etməsi imkanı hesab olunur:

- informasiyaların assimetrikliyi
- siyasi renta
- ✓ dövlətin "uğursuzluqları"
- loqrollinq
- lobbiçilik

445. İctimai seçim nəzəriyyəsi nə vaxt yaranmışdır:

- 1990 cı illərin əvvəllərində
- 1980 cı illərin sonunda
- ✓ 1960 cı illərin sonunda
- 1970 ci illərdə
- 1950 ci illərdə

446. Loqrollinq, bu:

- siyasi rentanın əldə edilməsi
- ictimai faydalılığın maksimumlaşdırılması
- lobbiçilik
- ictimai marağın xüsusi maraqdan üstün olması
- ✓ səsvermədə səsli satın almaq

447. Siyasi proseslər yolu ilə siyasi institutlar vasitəsilə iqtisadi xeyrin əldə olunması:

- differensial rentadır
- inhisar rentası
- lobbiçilikdir
- loqrollinqdir
- ✓ siyasi rentadır

448. İctimai secim nəzəriyyəsinin siyasi proseslərə yanasmasının xüsusiyyəti bundadır:

- dövlət budcəsi vəsaitlərinin bölgüsü məsələsinə böyük diqqət yetirilir
- doğru cavab yoxdur
- ictimai nemətlər istehsalının səmərəliliyi tədqiq olunur
- ✓ fərdi marağ ictimai həyatın əsas təkanverici motivi kimi nəzərdən keçirilir

- ictimai nemətlərin ayrı ayrı fərdlər arasında bölüşü prosesini nəzərdən keçirilir

449. Xüsusi maraqlar qrupu (Lobby) həyata keçirir:

- ayrı ayrı fərdlərin üstünlükverimlərini üzə çıxarır
- xarici effektlərin tənzimlənməsini
- fərdlər arasında rifahın bölgüsünü
- ✓ dövlət büdcəsinin yenidən bölgüsü məsələlərinə təsirini
- ictimai seçim

450. İctimai seçim nəzəriyyəsi kim tərəfindən yaradılıb?

- V. Pareto
- A. Piqu
- P. Samuelson
- L. Valras
- ✓ D. Byukenen

451. Hansı nəzəriyyə görə siyasi sfera bazarın novlərdən biridir:

- müqayisəli üstünlüklər
- izafi dəyər
- istehlakçı davranışı
- son hədd faydalılığı
- ✓ ictimai seçim

452. İctimai seçim nəzəriyyəsi, bu nəzəriyyə öyrənir:

- ✓ insanların dövlət idarələrindən öz mənafeləri üçün istifadə etdikləri üsulları
- firmaların davranış motivləri və prinsiplərini
- istehlakçıların gəlirləri və üstünlükverimləri nəzərə alınmaqla tələbin formalaşmasını
- gəlirlərin cəmiyyətdə yenidən bölgüsü metodları
- amil gəlirlərinin əldə olunması və bölgüsü prosesini

453. Vətəndaşların, ilk növbədə əhalinin ən ağır maddi vəziyyətdə olanların inflyasiyadan, işsizlikdən müdafiəsinə yönəldilən siyasət:

- institusional siyasət
- fiskal siyasət
- antiinflyasiya siyasəti
- ✓ sosial siyasət
- monetar siyasət

454. Dövlətin iqtisadiyyatın depresiya dövründə apardığı siyasət:

- antiinflyasiya siyasəti
- sosial siyasət
- monetar siyasət
- fiskal siyasət
- ✓ antitsiklik siyasət

455. Aşağıda qeyd olunanlardan hansı iqtisadi siyasətin məqsədinə aid deyil?

- iqtisadi artım
- məşğulluğun yüksək səviyyəsi
- qiymətin stabilliyi
- ✓ dövlət büdcəsinin kəsiri
- milli valyutanın dayanıqlığı

456. Dövlət tərəfindən iqtisadiyyatın idarə edilməsi prosesində öz məqsədlərinə nail olmaq üçün istifadə edilən strateji və taktiki tədbirlər:

- iqtisadi proqramlaşdırma
- iqtisadiyyatın sahə və regional quruluşu
- iqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi
- ✓ dövlətin iqtisadi siyasəti
- dövlət planlaşdırılması

457. Azərbaycan Respublikasının regionlarının sosial-iqtisadi inkişafının I Dövlət Proqramı nə vaxt qəbul edilmişdir?

- ✓ 2004-cü ildə
- 2014-cü ildə
- 2007-ci ildə
- 2009-cu ildə
- 2011-ci ildə

458. Hansı ildə Azərbaycanın ümumi daxili məhsulu ümumi daxili məhsulun keçid dövrünün başlanğıcına qədərki (1989-cu ildəki) səviyyəsini ötmüşdür?

- 2002-ci ildə
- 2006-cı ildə
- 2008-ci ildə
- ✓ 2004-cü ildə
- 2000-ci ildə

459. Azərbaycandan ixracın strukturunda birinci yeri hansı ölkə tutur?

- Rusiya
- Ukrayna
- Türkiyə
- Almaniya
- ✓ İtaliya

460. Azərbaycana idxalın strukturunda birinci yeri hansı ölkə tutur?

- Ukrayna
- Türkiyə
- ✓ Rusiya
- İtaliya
- Almaniya

461. Azərbaycan Respublikasında "Əsrin müqaviləsi" nə vaxt qüvvəyə minmişdir?

- 1993-cü ildə
- 1996-cı ildə
- ✓ 1994-cü ildə
- 1995-ci ildə
- 1997-ci ildə

462. Azərbaycanda "Antiinhisar fəaliyyəti haqqında" Qanun nə vaxt qəbul edilmişdir?

- 1995-ci ildə
- 1997-ci ildə
- 2002-ci ildə
- 2000-ci ildə
- ✓ 1993-cü ildə

463. Azərbaycanda "Sosial sığorta haqqında" Qanun nə vaxt qəbul edilmişdir?

- 2000-ci ildə
- 2002-ci ildə
- 1993-cü ildə

- 1995-ci ildə
- √ 1997-ci ildə

464. Azərbaycanca "Müəssisələr haqqında" Qanun nə vaxt qəbul edilmişdir?

- 1992-ci ildə
- 1996-cı ildə
- 1995-ci ildə
- √ 1994-cü ildə
- 1993-cü ildə

465. Azərbaycanca "Torpaq islahatı haqqında" Qanun nə vaxt qəbul edilmişdir?

- 1992-ci ildə
- 1995-ci ildə
- 1994-cü ildə
- √ 1996-cı ildə
- 1993-cü ildə

466. Azərbaycanca "Sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında" Qanun nə vaxt qəbul edilmişdir?

- 1995-ci ildə
- 1996-cı ildə
- 1993-cü ildə
- 1994-cü ildə
- √ 1992-ci ildə

467. Azərbaycan iqtisadiyyatında keçid dövrünün başlanğıc mərhələsi üçün səciyyəvi deyildi:

- institusional dəyişikliklər
- torpaq islahatının keçirilməsi
- mülkiyyət formalarının dəyişməsi
- qiymətlərin liberallaşdırılması
- √ sürətli iqtisadi artım

468. XXI əsrin birinci onilliyində Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafı üçün səciyyəvi hal deyil:

- √ xarici iqtisadi əlaqələrin zəifləməsi
- iqtisadiyyatda özəl sektorun genişlənməsi
- yoxsulluğun səviyyəsinin azaldılması
- iqtisadi artım
- dövlət büdcəsinin kəsininin azalması

469. Müasir Azərbaycan iqtisadiyyatında hansı ildən başlayaraq iqtisadi artım müşahidə olunur?

- 2000-ci ildən
- √ 1996-cı ildən
- 1993-cü ildən
- 1990-cı ildən
- 2003-cü ildən

470. Azərbaycan iqtisadiyyatında keçid dövrünün əsas məzmunu nədən ibarət idi?

- iqtisadi müstəqillik əldə edilməsi
- bazar münasibətlərinə keçid
- sadalananların heç biri
- ümumdünya iqtisadi sistemində daxil olma
- √ sadalananların hamısı

471. Azərbaycanda neçənci ildən ÜDM və ÜMM hesablanmasına keçilmişdir?

- 1986.0
- 1990.0
- 1989.0
- √ 1988.0
- 1987.0

472. Sahələrin, istehsal növlərinin və ərazi komplekslərinin qarşılıqlı əlaqəli sistemi:

- sahələr kompleksinin məcmusu
- bütün istehsal sahələrinin məcmusu
- regional iqtisadiyyat
- √ milli iqtisadiyyat
- ərazi iqtisadiyyatı

473. Kapitalın beynəlxalq axınında kapitaldan istifadənin xarakteri üzrə hansı növlər fərqləndirilir?

- qısamüddətli və uzunmüddətli investisiyalar
- √ borc və sahibkar investisiyaları
- ixrac və idxal investisiyaları
- özəl və dövlət investisiyaları
- birbaşa investisiyalar və portfel investisiyaları

474. Kapitalın beynəlxalq axınında kapital yatırımı müddətləri üzrə hansı növlər fərqləndirilir?

- ixrac və idxal investisiyaları
- √ qısamüddətli və uzunmüddətli investisiyalar
- birbaşa investisiyalar və portfel investisiyaları
- ssuda və sahibkar investisiyaları
- özəl və dövlət investisiyaları

475. Kapitalın beynəlxalq axınında onun mənşəyinə görə hansı növlər fərqləndirilir?

- √ özəl və dövlət investisiyaları
- birbaşa investisiyalar və portfel investisiyaları
- ssuda və sahibkar investisiyaları
- ixrac və idxal investisiyaları
- qısamüddətli və uzunmüddətli investisiyalar

476. İşçi qüvvəsinin miqrasiyasının müsbət nəticələrinə aid deyil:

- miqrantların və onların ailə üzvlərinin gəlirlərinin səviyyəsinin artması
- xarici işçi qüvvəsindən istifadə edən ölkələrdə istehsal xərclərinin azalması
- işçi qüvvəsinin tərk edib getdiyi ölkələrdə işsizlik səviyyəsinin düşməsi
- miqrantların peşəkar və mədəni səviyyəsinin artması
- √ işçi qüvvəsini qəbul edən ölkələrdə işsizlik səviyyəsinin artması

477. Müasir beynəlxalq əmək miqrasiyası üçün səciyyəvi deyil:

- miqrasiya müddətinin artması
- miqrantların ümumi sayında gənclərin payının artması
- xarici işçi qüvvəsinin keyfiyyətinə tələblərin artması
- inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında miqrasiyanın artması
- √ inkişaf etmiş ölkələrdən inkişaf etməkdə olan ölkələrə miqrasiyanın artması

478. İşçi qüvvəsinin miqrasiyasının mənfi nəticələrinə aid deyil:

- işçi qüvvəsini qəbul edən ölkələrdə sosial problemlərin kəskinləşməsi
- bütün sadalananlar mənfi nəticələrə aiddir
- işçi qüvvəsinin tərk edib getdiyi ölkələrdə "beyin axını"

- işçi qüvvəsini qəbul edən ölkələrdə işsizlik səviyyəsinin artması
- ✓ işçi qüvvəsinin tərک edib getdiyi ölkələrdə işsizlik səviyyəsinin düşməsi

479. Beynəlxalq əmək bazarının inkişafına imkan yaradan amillərə aid deyil:

- nəqliyyat və rabitə vasitələrinin inkişafı
- ✓ müxtəlif ölkələrdə təhsil və ixtisaslaşma meyarlarında fərq
- ucuz işçi qüvvəsindən istifadə etmək cəhdi
- ixtisaslı işçi qüvvəsi cəlb etmək cəhdi
- transmilli korporasiyaların fəaliyyəti

480. Xarici ticarətin tənzimlənməsi vasitələrinə aid deyil:

- gömrük tarifi
- texniki standartlar və normalar
- lisenziya sistemi
- ✓ valyuta məzənnəsi
- gömrük kvotası

481. Dövlətin daxili bazarı xarici kapital, əmtəə və işçi qüvvəsi üçün açıq etməyi hədəfləyən xarici siyasəti necə adlanır?

- eqalitarizm
- sentrizm
- utilitarizm
- ✓ liberalizm
- proteksionizm

482. Dövlətin daxili bazarı rəqiblərdən qorumağa və xarici bazarları ələ keçirməyə yönəldilmiş xarici siyasəti necə adlanır?

- eqalitarizm
- sentrizm
- utilitarizm
- liberalizm
- ✓ proteksionizm

483. Dünya təsərrüfat sisteminin subyektləri deyil:

- dövlətlər
- bütün sadalananlar dünya təsərrüfat sisteminin subyektləridir
- beynəlxalq iqtisadi təşkilatlar
- ✓ beynəlxalq hərbi bloklar
- transmilli korporasiyalar

484. Dünya təsərrüfat sisteminin struktur elementi deyil:

- dünya əmtəə və xidmətlər bazarı
- ✓ bütün sadalananlar dünya təsərrüfat sisteminin struktur elementləridir
- dünya iş qüvvəsi bazarı
- dünya valyuta sistemi
- dünya kapital bazarı

485. Dünya təsərrüfat sisteminin formalaşmasının ən əhəmiyyətli amillərinə aid deyil:

- beynəlxalq əmək bölgüsü
- ✓ keçid iqtisadiyyatı ölkələrinin mövcudluğu
- transmilli korporasiyaların fəaliyyəti
- təsərrüfat həyatının beynəlmilləşməsi
- müstəmləkə sisteminin mövcudluğu

486. Dünya təsərrüfat sistemini təmsil edən ölkələrin beynəlxalq əmtəə-pul, ticari-iqtisadi və maliyyə-kredit münasibətlərinin tarixən yaranmış sistemi belə adlanır:
- dünya təsərrüfat sistemi
  - ✓ dünya bazarı
  - dünya valyuta sistemi
  - böyük açıq iqtisadiyyat
  - beynəlxalq əmək bölgüsü
487. Öz aralarında beynəlxalq iqtisadi münasibətlərlə bağlı olan bütün dünya ölkələrinin milli təsərrüfatlarının tarixən yaranmış məcmusu belə adlanır:
- beynəlxalq əmək bölgüsü
  - ✓ dünya təsərrüfat sistemi
  - kiçik açıq iqtisadiyyat
  - böyük açıq iqtisadiyyat
  - dünya valyuta sistemi
488. İqtisadiyyatın açıqlığının ən böyük dərəcəsi hansı ölkələr üçün səciyyəvidir?
- Çin üçün
  - Cənubi Asiya regionu ölkələri üçün
  - ✓ Avropa İttifaqının üzvü olan ölkələr üçün
  - keçid iqtisadiyyatı ölkələri üçün
  - ABŞ və Kanada üçün
489. Dünya iqtisadiyyatının strukturunda ölkələrin hansı qrupları fərqləndirilir?
- inkişaf etmiş ölkələr
  - ✓ bütün sadalanan qruplar
  - keçid iqtisadiyyatı ölkələri
  - sadalanan qruplar mövcud deyil
  - inkişaf etməkdə olan ölkələr
490. Milli iqtisadiyyatın açıqlıq dərəcəsinin göstəricisi deyil:
- xarici ticarət kvotası
  - ✓ xalis ixracın həcmi
  - ixrac kvotası
  - xarici ticarət dövriyyəsinin ümumi daxili məhsula nisbətdə elastiklik əmsalı
  - idxal kvotası
491. Hansı iqtisadiyyat beynəlxalq əmək bölgüsünün üstünlüklərini daha tam reallaşdırır və beynəlxalq iqtisadi əlaqələrin müxtəlif formalarından geniş istifadə edir?
- milli iqtisadiyyat
  - ✓ açıq iqtisadiyyat
  - ənənəvi iqtisadiyyat
  - qarışıq iqtisadiyyat
  - xəlvəti iqtisadiyyatı
492. Mülkiyyət münasibətlərinin beynəlmilləşməsi, əmək bölgüsü və kooperasiyalaşmanın daha yüksək səviyyəsi, təsərrüfatların təşkilinin yeni formaları, beynəlxalq iqtisadi təşkilatların tənzimləyici rolu:
- makroiqtisadi tendensiya
  - ✓ iqtisadi qloballaşma tendensiyası
  - beynəlxalq iqtisadi tendensiyanın güclənməsi
  - ictimai istehsalın artım tempi
  - xarici ticarətin güclənməsi tendensiyası
493. Dünya birliyinin gələcək sosial-iqtisadi tərəqqisinin mövcud güclənməsinə zərər yetirə bilən təhlükə:

- işsizlik
- √ ekoloji fəlakət
- xəstəliklər
- su qıtlığı problemi
- texniki tərəqqi

494. Urbanizasiyanın meydana gəlməsinin, inkişaf edib global prosesə çevrilməsinin başlıca amillərindən biri:

- təbii resursların tükənməsi
- √ elmi-texniki tərəqqi
- elmi-texniki gerilik
- ətraf mühitin qorunması
- etnik çəkişmələr

495. Beynəlxalq əmək bölgüsünün ən mühüm formaları:

- təmərküzləşmə
- √ ixtisaslaşma və kooperasiyalaşdırma
- kooperasiyalaşdırma və mərkəzləşmə
- təmərküzləşmə və mərkəzləşmə
- mərkəzləşmə və ixtisaslaşma

496. Dünya bazarında reallaşan əmtəələrin dəyərinin pulla ifadəsi:

- tarazlıq qiymətləri
- √ dünya qiymətləri
- qiymət indeksi
- istehlak səbəti qiyməti
- bazar qiymətləri

497. Xarici əmtəələrin ölkəyə daxil olması necə adlanır?

- ixrac
- √ idxal
- ticarət mübadiləsi
- ticarət əməliyyatı
- iqtisadi əlaqə

498. Əmtəə və xidmətlərin ixrac və idxalını maneəsiz həyata keçirən ölkələrin iqtisadiyyatı:

- gizli iqtisadiyyat
- √ açıq iqtisadiyyat
- ənənəvi iqtisadiyyat
- bağlı iqtisadiyyat
- qapalı iqtisadiyyat

499. Hökumətin, firmaların, ayrı-ayrı şəxslərin ölkədə istehsal edilən və başqa ölkədə satılması nəzərdə tutulan əmtəə və xidmət:

- idxal
- √ ixrac
- renta
- valyuta
- kvota

500. Müxtəlif ölkələrin milli iqtisadiyyatının əməkdaşlıq etməsi yolu ilə onların ya tam və yaxud qismən vahid hala salınması:

- iqtisadi əlaqə
- dünya iqtisadiyyatı
- istehsal inteqrasiyası

- milli əməkdaşlıq
- √ iqtisadi inteqrasiya